

05-06 (41-42) | ТРАВЕНЬ 2016
ЧЕРВЕНЬ

ВІСНИК

СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ
УКРАЇНСЬКИХ ЛЕМКІВСЬКИХ
ОБ'ЄДНАНЬ

СПЕЦТЕМА: УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ СТОСУНКИ

ЗМІСТ

Наші справи

Кремлівський сценарій розколу у відносинах Польщі та України.....	4
Хто розгойдує ненависть поміж українцями та поляками.....	7
Відкрите звернення до проводу Польської Держави.....	9
Польські націоналісти напали на українців.....	12
Через польських націоналістів у Перемишлі скасували український мистецький захід.....	14
Чому Польща не впустила OtVinta і чому це важливо для польсько-українських відносин.....	15
Офіційна заява Блаженнішого Святослава з приводу нападу на молитовну ходу у Перемишлі.....	20
Заява Об'єднання "Закерзоння" щодо актів вандалізму на українських похованнях у Польщі.....	21
Jak Właszczak banderowców pokonał.....	22
Українсько-польські відносини, репресовані лемки і Волинська трагедія.....	24
Лист польської еліти.....	27
«Визнання подій на Волині геноцидом погіршить відносини України і Польщі» - О.Зінченко.....	30

Наші люди

Барви Лемківщини на Полтавщині.....	34
В Івано-Франківську освятили лемківську церкву.....	37
У Тернополі освятили дерев'яну лемківську церкву.....	39
Лемківська Ватра у США.....	41
Памятник депортованих у Самборі знову хочуть перенести.....	44

Культура

Відкрита енциклопедія Миколи Мушинки. III. Шляхетний Чин.....	45
У Львові виступив лемківський колектив з Польщі.....	50
Посол Канади відвідав Музей-садибу родини Антоничів ..	51
В.ОДРЕХІВСЬКИЙ: «Бути ректором – теж творча робота»...	52

Події. Історії. Життя 58

Постать

Андрій Дешиця.....	63
Ян Пекло.....	70

Оголошення та анонси..... 76

Головний редактор: Софія Федина

Редакційний

колектив: Тарас Радь

Віталій Левченко

Дизайн: Віктор Дудяк

Обкладинка: малюнок Юрка Журавля

(соліст гурту OtVinta)

Вісник СФУЛО. ©. Офіційне видання
Світової Федерації Українських

Лемківських Об'єднань.

Виходить раз на місяць.

Основна мета часопису – динамічно
висвітлювати діяльність усіх
суб'єктів СФУЛО.

Номери вісника можна скачати зі
сайту СФУЛО:
www.sfulo.com/biblioteka

Адреса редакції:
visnyk.sfulo@gmail.com. Можна
надсилати свої матеріали. Рішення
про публікацію прийматиме
редакційна рада.

Світова Федерація Українських
Лемківських Об'єднань (СФУЛО) -
неурядова міжнародна громадська
організація, яка об'єднує українські
лемківські спільноти України,
Польщі, Словаччини, Сербії, Хорватії,
Канади та США. Основна мета
діяльності - забезпечення та захист
законних соціальних, економічних,
творчих, етнічних, національно-
культурних та інших інтересів
лемків; розвиток та популяризація
лемківської культурної спадщини і
духовності на засадах законності,
демократії, добровільності та
самоврядування.

Офіційна сторінка в інтернеті

www.sfulo.com.

Вступне слово...

Цей номер Вісника ми вирішили присвятити польсько-українським стосункам в контексті останніх подій, річниці Волинської трагедії та річниці депортації українців з етнічних земель.

В історії стосунків Польщі та України є досить багато моментів, які по-різному трактуються істориками і громадськістю цих країн. Це в свою чергу створює підґрунтя для виникнення конфліктогенних ситуацій, які мають тенденцію загострюватися в найбільш невідповідні для цього моменти. Саме такий невідповідний момент маємо зараз, в часі московської агресії на Україну, коли ворог використовує усе можливі приводи, щоб посіяти розбрат між Україною та Польщею. А це в свою чергу може призвести до послаблення системи європейської безпеки.

Наростання антиукраїнських і загалом шовіністичних настроїв стає щораз загрозливішим, з огляду на наближення річниці Волинської трагедії. Бо замість того, щоб шукати порозуміння, і спільний ґрунт для майбутньої співпраці, певні кола зацікавлені у наростанні польсько-українського конфлікту, і у створенні атмосфери ненависті. На жаль, це іде не тільки від певних публічних персоналій, але і від представників офіційної Варшави. (Див. <http://prostir.pl/?p=6886>). Зокрема, спостерігаємо подвійні стандарти, коли вимагаючи поваги до себе і своїх прав, поляки заперечують права українців (виникає асоціація з 1944-1951 рр., коли великі католики рубали хрести на українських цвинтарях). Крайня шовіністична і агресивна позиція певних кіл щодо України є дзеркальним відображення подібного сприйняття української державності і українських героїв зі сторони москвитів. І тоді вже перестає здаватися дивним, що позиція і діяльність польських шовіністів знайшли активну підтримку на сайтах т. зв. Новоросії (Див. <http://novorossia.today/piotr-tyma-manipulacje/>)

Що нам робити в цій ситуації? Перш за все аналізувати факти, вивчати історію і не вестися на провокації. На противагу певним радикальним елементам у Польщі, є велика частка цивілізованих і адекватних людей, які чітко усвідомлюють реальну ситуацію: без сильної і єдиної України саме Польща стане буферною зоною між дикою Москвою і Європою... І разом треба будувати атмосферу рівності, взаємоповаги, дружби і безпеки.

**З повагою,
Головний редактор, голова СФУЛО
Софія Федина**

НАШІ СПРАВИ

КРЕМЛІВСЬКИЙ СЦЕНАРІЙ РОЗКОЛУ У ВІДНОСИНАХ ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНИ

Як відомо, серед країн Євросоюзу Польща активніше за інших підтримує Україну на шляху в ЄС. Незважаючи на те, що в історії наших країн були неприємні моменти, на офіційному рівні польський уряд один з перших засудив анексію Криму і виступає за припинення військового конфлікту на Донбасі. Але, незважаючи на активну підтримку України, в Польщі зароджуються партії, які засуджують проукраїнську зовнішню політику Варшави. Деякі з польських політиків намагаються підняти стару тему етнічних конфліктів середини минулого століття між українцями і поляками. Така ситуація може зіграти на руку Кремля. Польські партії, які підтримують Росію, можуть потрапити в пастку кремлівських ідеологів.

Росія зараз не шкодує грошей і засобів для того, щоб мати в Європі якомога більше проросійських політичних рухів. Хто б міг подумати, що поляки, які

постраждали від імперських замашок Московії не менше за українців, будуть розпалювати старі антиукраїнські настрої на користь Кремля.

Протягом двох десятиліть років незалежності українська влада і громадськість намагалися знайти примирення і згладити старі етнічні конфлікти. У 2003 році українські громадські активісти написали заяву, в якій вибачилися перед польською стороною за злочини, вчинені в середині 1940-х років ОУН-УПА проти поляків. Такий крок громадськості послужив прикладом для офіційної влади і парламенти України і Польщі зробили спільну заяву про примирення старої історичної трагедії. Здавалося б, конфлікт минулих поколінь був згладжений. Але стару тему зараз комусь вигідно реанімувати.

Не так давно тему «Волинської трагедії» вирішила освіжити «Польська селянська партія», яка внесла на розгляд Сейму новий законопроект. Згідно з польським законопроектом, пропонується призначити в календарі 11 липня як День пам'яті жертв «Волинської трагедії». Якщо раніше в Польщі ці події трактувалися як етнічні чистки українців проти поляків, то тепер акцент робиться на злочини ОУН-УПА, які відбувалися на Західній Україні. «Польська селянська партія» представляє інтереси простих фермерів і офіційно в політику не втручається. З одного боку, «селяни» пропагують християнські цінності, з іншого, не хочуть псувати відносини з Росією через військової агресії на Донбасі. Причина досить проста - «селяни» хочуть мати ринки збуту сільськогосподарської продукції в Росії.

Для того, щоб знайти примирення в українсько-польських конфліктах, свідків, яких з кожним роком стає все менше, українська сторона неодноразово висувала ініціативу до обопільного примирення. У 2013 році Верховна Рада України виступила з пропозицією до польського Сейму. Українські парламентарії запропонували зафіксувати загальне ставлення до трагедії і встановити «День пам'яті і примирення» українського і польського народів. Тоді польська сторона відхилила цю ініціативу. У тому ж році резолюція польського парламенту, яка стосувалася засудження операції «Вісла», пов'язаної з депортацією українців, також не була прийнята польським Сеймом. Причиною відмови було те, що українська влада не принесла офіційні вибачення польській стороні за «Волинську трагедію».

Яким польським політичним рухам зараз вигідно розпалювати тему конфлікту, який стався всередині минулого століття? Перш за все, це польські партії і громадські організації відверто проросійського спрямування.

У Польщі заборонено діяльність партій комуністичної ідеології, але при цьому існує безліч дрібних партій різного спрямування. Невеликі партії будь-яким шляхом намагаються потрапити в Сейм, при цьому вміло використовують будь-які невдоволення громадян, щоб займатися популізмом.

Однією з проросійських партій є партія «KORWiN». Її лідера Януша Корвін-Мікке за різкі висловлювання на адресу уряду і демократичних сил називають «польським Жириновським». Незважаючи на те, що Корвін-Мікке є депутатом Європарламенту, за свої проросійські висловлювання і візит на територію окупованого Криму йому заборонений в'їзд в Україну. Одіозний польський політик недвозначно прокоментував приєднання Криму до Росії. Він заявив, що якби у Львові проживало досить багато поляків і шляхом референдуму громадяни захотіли б увійти до складу Польщі, то будь-яка польська влада була б не проти. На ділі балакучий політик, як і Жириновський виступає в ролі провокатора. Він перевіряє реакцію на свої заяви, як з боку влади, так і з боку суспільства. Не важко здогадатися, що фінансуються такі провокаційні заяви кремлівськими ідеологами.

До польських партій і громадських організацій, які повторюють риторику Кремля, відносяться також «Фаланга», «Польський слов'янський комітет», «Слов'янський союз», «Товариство польсько-російської дружби» і деякі інші.

До недавнього часу спішно створена в 2015 році польська партія «Зміна» відкрито виступала за співпрацю з ДНР і ЛНР. Лідери цієї проросійської партії запрошували керівників терористів на свої установчі з'їзди. Крім того, лідер партії «Зміна» Матеуш Піскорський неодноразово з'являвся в російських ЗМІ. Він відзначився тим, що встиг побувати спостерігачем на кримському референдумі, який визнав «законним» і «проведеним згідно всіх норм міжнародного права». Також Піскорський встиг побувати з візитом на окупованому Донбасі і поспілкуватися з лідерами бойовиків. У травні цього року проросійський політик був заарештований польськими правоохоронцями, йому пред'явлені звинувачення

в шпигунстві, імовірно, на користь Росії. За шпигунство польському політику загрожує до 10 років тюремного ув'язнення.

Як в польському, так і в українському суспільстві завжди можна знайти людей, готових повертатися до тем історичних конфліктів, і через більш як півстоліття шукати винних. Як правило, за пошуком «історичної правди» прихована проста фінансова чи політична вигода. Хтось із проросійських прихильників хоче отримати фінансову підтримку Кремля, хтось залучити за рахунок псевдо-патріотичних заяв більше виборців. Для України велика кількість проросійських організацій і партій може стати проблемою на шляху до євроінтеграції. Зараз польська влада заявляє про повну підтримку України, і вплив проросійських політиків завдає швидше інформаційну шкоду.

Проросійські політики в Польщі не віддають собі звіт, що кремлівські ідеологи використовують їх не тільки для того, щоб посварити з Україною, а й для впровадження в польське суспільство вірусу невдоволення владою і членством в ЄС. Ідеальним планом Кремля може служити проведення «польської весни», коли незадоволений політикою влади польський народ захоче скинути діючий уряд. Поки не пізно, поляки повинні усвідомити російську загрозу і за допомогою суспільства і влади визначити правильні пріоритети, поки їм не нав'язали хитромудрий кремлівський сценарій.

Джерело: <http://uapress.info/uk/news/show/134627>

Хто "розгойдує" ненависть між українцями та поляками навколо Волинської трагедії

Напередодні річниці Волинської трагедії в Польщі вкотре піднімається питання про необхідність каяття зі сторони українців за злочини УПА. Українські історики вважають: як у 1943 році, так і зараз не обходиться без кремлівських ляльководів.

"Польща проти Бандери. Покайтесь за Волинь." Саме ці слова завзято скандували польські молодики українцям Перемишля, котрі йшли вшановувати на цвинтар січових стрільців. Котрі жодного стосунку ні до УПА, ні до Бандери не мають. Та й він під час трагічних подій на Волині уже другий рік сидів в німецькому концтаборі.

Це визнає і польський дослідник Лукаш Адамський — заступник директора Центру польсько-російського діалогу. Там шукають порозуміння з Росією. А от щодо Волині — історик однозначний. Це, мовляв, не землі українців. А відтак в 1943 році вони там боролись не з окупантами, а знищували мирних поляків.

"Я особисто вважаю, що то був геноцид. Це була ідеологія ОУН. Були двоє польських дослідників Семашкових, котрі рахували усі жертви. Їх кількість — 130 тисяч", — переконаний історик. Єва і Станіслав Семашки, котрих згадав історик, примудрились фото убитих циганських дітей їхньою божевільною матір'ю у 1926 році видавати за вбитих упівцями поляків. Лише після численних зауважень помилку визнали. Та на кількості жертв наполягають. Мовляв, 11 липня 1943 року упівці напали на 100 польських сіл. Де ж взялось стільки упівців, і власне де докази — запитують українські історики.

Жодних документів знищення кількох десятків чи сотень населених пунктів одномоментно не було. І це дивно, бо такої масштабної операції не могли не помітити польське підпілля чи радянські партизани. І, що найдивніше, німці, які на той момент були владою, - зазначає директор Інституту національної пам'яті Володимир Вятрович.

Вбивство поляків було, каже Вятрович. Проте воно ніяк не підпадає під визначення геноцид. "Геноцид може здійснювати держава яка має апарат насильства. В цьому польсько-українському протистоянні українці були серед тих хто вбивали, так і ті, кого вбивали поляки. Ми маємо безліч документів польського підпілля про вбивства українського, зокрема цивільно, населення. Натомість концепція геноциду передбачає односторонню відповідальність", — розповів дослідник.

Волинська трагедія була продовженням українсько-польської війни. Розпочалась після проголошення ЗУНР ще 1918 році. Бажання українців мати власну державу не сподобалась полякам. Європа ж виступила на їхньому боці. А згодом і більшовики визнали за Польщею цю територію. Все завдяки спільним військовим діям українців і поляків. І саме на цвинтарі, куди йшли українці з ходюю, спочивають ті, хто допоміг полякам здобути незалежність. Втратою своєї. І саме біля нього, за іронією долі, польські націоналісти вимагали від українців покаяння за 1943 рік. Як і тоді, так і зараз, Кремль лише потирає руки. І чекає поки українці, і поляки розсваряться, кажуть наші історики.

А поляки збирають черговий форум і готують нову резолюцію про геноцид.

Автор: Олександра Ревуцька

http://24tv.ua/hto_rozgoyduye_nenavist_mizh_ukrayintsyami_ta_polyakami_na_ukolo_volinskoji_tragediyi_n701893

ВІДКРИТЕ ЗВЕРНЕННЯ ДО ПРОВоду Польської держави, ДУХОВНИХ І КУЛЬТУРНИХ ДІЯЧІВ ТА ВСЬОГО ПОЛЬСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Відкрите звернення
до провodu Польської держави,
духовних і культурних діячів та всього польського суспільства

Дорогі побратими,

Наближаються дні пам'яті за загиблими синами і доньками наших народів.

В історії взаємостосунків українців і поляків є багато братніх сторінок і водночас кривавих потрясінь. Серед них особливим болем і для України, і для Польщі залишається трагедія Волині і польсько-українського конфлікту в роки Другої Світової війни, в проваллі якого було знищено тисячі невинних братів і сестер.

Убивство невинних людей не має виправдання.

Просимо прощення за вчинені злочини і кривди – це наш головний мотив.

Просимо прощення і рівною мірою прощаємо злочини і кривди, вчинені щодо нас, – це єдина духовна формула, що повинна бути мотивом кожного українського і польського серця, яке прагне миру й порозуміння.

Убивства, катування, національне та релігійне приниження, соціальний визиск і депортації – нашим народам добре знайомі ці слова. Пам'ятаємо кожне з них.

Доки житимуть наші народи, доти нам болітимуть рани історії. Але житимуть наші народи лише тоді, якщо, попри минуле, навчимося ставитися один до одного як рівні побратими.

Найбільшим злом наших відносин була нерівність, що походила від бездержавності України. З приреченою послідовністю катастрофа української державності вела до руїни державності польської. Ця закономірність є трагічною аксіомою відносин України і Польщі.

Українській державі ще належить повною мірою сформувати цілісне й гідне ставлення до минулих випробувань, їхніх причин, власної відповідальності за минуле і майбутнє.

Польській думці належить повною мірою прийняти самотність української національної традиції як справедливу і гідну поваги боротьбу за свою державність і незалежність. Приймемо, нарешті, один одного і думкою, і серцем. Найважливішим пам'ятником нашим націям стануть не локальні пантеони, а простягнуті один одному руки.

Сучасна війна Росії проти України ще більше зблизила наші народи. Воюючи проти України, Москва веде також наступ проти Польщі і всього вільного світу.

Сьогодні нагадуємо про це з особливою тривогою, аби застерегти політиків обох держав від мови ненависті й ворожнечі, яка може підмінити християнські почуття прощення і порозуміння. Трагедії минулого потребують покаяння. Натомість, використання спільного болю для політичного порахунку зробить безконечними взаємні звинувачення. Кривда, відтак, повертатиметься завжди – і проти могил, і проти пам'яті, і проти майбутнього.

Закликаємо наших союзників, польське державне керівництво та парламентаріїв, зупинити будь-яку незважену політичну декларацію, схвалення якої не вгамує біль, а лише дозволить нашим спільним ворогам використати його проти Польщі та України. Не маємо сумніву: вороже тавро буде поставлено на обидві спільноти.

Пам'ятаймо також, що Київ і Варшава – це стратегічна східна опора всієї Європи. Маємо усвідомити, що приклад нашого взаємного порозуміння здатен стати зразком для всього європейського простору.

Напередодні меморіальних подій, що з липня розпочнуться в обох державах, закликаємо повернутися до традиції спільних парламентських відозв, які не розділятимуть, а об'єднуюватимуть нас у покаянні і прощенні. Керуючись духом братерства, закликаємо разом встановити спільний День пам'яті за жертвами нашого минулого і віри у неповторення зла.

Вічна та гідна пам'ять про наші святощі залежить від великого і мудрого порозуміння між нами, досягнутого назавжди.

Віримо, що наш голос буде почутий польським суспільством.

Леонід Кравчук, Президент України (1991–1994 роки)

Віктор Ющенко, Президент України (2005–2010 роки)

Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет, Українська православна церква Київського патріархату

Верховний архієпископ Української греко-католицької церкви Святослав Шевчук

В'ячеслав Брюховецький, літературознавець, почесний президент Національного університету «Киево-Могилянська академія»

Іван Васюник, співголова Громадського комітету із вшанування пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932–33 рр., Віце-прем'єр-міністр України (2007–2010 роки)

Іван Дзюба, академік, літературознавець, громадський діяч

Данило Лубківський, заступник Міністра закордонних справ України (2014 рік)

Дмитро Павличко, поет, громадсько-політичний діяч, Надзвичайний і Повноважний Посол

Володимир Панченко, літературознавець, письменник, професор Національного університету «Киево-Могилянська академія»

Мирослав Попович, академік, філософ, директор Інституту філософії імені Григорія Сковороди

Вадим Скуратівський, мистецтвознавець, літературознавець, академік
Національної академії мистецтв України

Ігор Юхновський, академік, перший керівник Українського інституту
національної пам'яті

Джерело: <http://1-12.org.ua/2016/06/02/3823>

ГЕТЬ ІЗ ПОЛЬЩІ! ПОЛЬСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ НАПАЛИ НА УКРАЇНЦІВ

У Перемишлі група близько 20 людей намагалася в неділю перешкодити процесії греко-католиків і православних, яка йшла на місцеве українське військове кладовище, щоб вшанувати воїнів українських визвольних змагань.

Як заявили в місцевій поліції, не було необхідності використовувати

силу, пише Простір.

На військовому кладовищі в Перемишлі розташовані могили українських січових стрільців, Української галицької армії, які в 1918—1920 роках на чолі з Симоном Петлюрою боролися поруч з Юзефом Пілсудським. Після підписання в 1921 році Ризького миру між Польщею та радянською Росією, воїни Петлюри були інтерновані, в тому числі в Пикуличах поблизу Перемишля. Там більшість із них померла від тифу і була похована на кладовищі. На цвинтарі також є дві братські могили українських повстанців, які в січні 1946 року і травні 1947 року загинули в селах Бірча і Лішна. Кілька років тому з ініціативи Ради з охорони пам'яті боротьби і мучеництва вони були ексгумовані і перевезені до Перемишля на військове кладовище.

Як розповіла співробітниця прес-служби поліції з Перемишля Богуслава Себастьянка, поліція відокремила учасників процесії та людей, які заважали церемонії.

— Десятки людей увірвалися на вулицю і спробували зупинити ходу. Поліція

приїхала між ними і розділила їх. Не було ніякої необхідності застосовувати силу, — сказала Себастянка.

Коли її запитали про те, хто саме перешкоджав ході українців, представниця поліції розповіла, що правоохоронці перевірили посвідчення осіб, знають їхні дані, проте, за словами правоохоронців, контрманіфестанти не ідентифікують себе з якоюсь групою.

Іншої думки голова Об'єднання українців у Польщі Петро Тима, який взяв участь в урочистостях. Він наголошує, що контрманіфестанти мали футболки націоналістичної польської організації — Усепольської молоді. Вони вигукували образливі слова на адресу учасників української процесії.

— День пам'яті наших героїв відзначається від 1920-х років, з перервою на комуністичний

період. Але ця подія ніколи не викликала суперечок. Тільки тепер деякі почали цинічно використовувати той факт, що на цьому цвинтарі знаходяться могили членів УПА, намагаються викликати суперечки навколо польсько-українського конфлікту, — сказав Тима.

Також за словами очевидця, журналіста, який хотів залишитися анонімним, під час процесії виникли сутички: нападники атакували учасників української процесії; один з них, 60-річний чоловік, мав розірвану сорочку.

Свідок додав, що серед контрманіфестантів були не лише місцеві хулігани, а й люди, які ідентифікують себе з націоналістами та псевдоболівальниками. Вони несли плакати, в тому числі «Бандера і їх прихильники — геть з Польщі» або з посиланням на річницю Волинської трагедії.

Джерело: <http://www.expres.ua/ukrsvit/2016/06/27/191486-get-polshchi-polski-nacionalisty-napaly-ukrayinciv-foto>

ЧЕРЕЗ ПОЛЬСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ У ПЕРЕМИШЛІ СКАСУВАЛИ УКРАЇНСЬКИЙ МИСТЕЦЬКИЙ ЗАХІД

Відділ Об'єднання українців у Польщі (ОУП) у Перемишлі змушений був скасувати запланований на 2 липня щорічний український мистецький захід під назвою «Ніч на Івана Купала» у зв'язку з погрозами з боку польських націоналістів, зокрема так званих псевдоболівальників.

Про це йдеться в листі голови відділу ОУП у Перемишлі Марії Туцької на адресу мера Перемишля Роберта Хоми, інформує Укрінформ.

«Причиною цього (скасування заходу – ред.) є залякування української національної меншини в Перемишлі з боку шовіністичних груп і “середовища уболівальників”, і відсутності належної реакції на це з боку відповідних служб, що створює загрозу для учасників заходу», – йдеться у листі на адресу мера міста.

Раніше до мера Перемишля звернулися фанати місцевої футбольної команди «Полонія», які закликали скасувати концерт у зв'язку з тим, що в ньому братиме участь український гурт Ot Vinta. Вони звинуватили цю групу, зокрема її соліста Юрія Журавля, у пропагуванні культу Степана Бандери й ОУН-УПА. Про це нібито мали свідчити фотографії гурту під пам'ятником Бандері.

Реагуючи на це, мер Перемишля Хома звернувся до відділу ОУП у Перемишлі з проханням скасувати концерт Ot Vinta у зв'язку з «пропагуванням ним культу Бандери, радикального українського націоналізму й організацій ОУН і УПА». Він висловив побоювання, що навіть значна кількість правоохоронців «не

зможе вгамувати емоції». Згодом, у ще одному листі він написав, організатори самі нестимуть відповідальність за можливі проблеми з безпекою, які можуть виникнути під час цього концерту.

Нагадаємо, у Перемишлі у минулу неділю агресивно налаштовані націоналісти, футбольні хулігани а також представники організації «Всепольська молодь» напали на традиційну щорічну українську ходу православних та греко-католиків до військового кладовища в Пікуличах поблизу Перемишля, де поховані воїни українських визвольних змагань. Зокрема, нападники подерли вишиванку 60-річного чоловіка, кинули на землю одну з церковних хоругв.

Голова ОУП Петро Тима поклав відповідальність за цей інцидент на поліцію, чий непрофесійні дії призвели до побиття учасників процесії.

У Польщі дуже негативно ставляться до ОУН і УПА, підкреслюючи, що ці організації безпосередньо відповідають за трагічні події на Волині 1943-1945 років.

Джерело: <http://dyvys.info/2016/07/01/chez-polskyh-natsionalistiv-u-peremyshli-skasuvaly-ukrayinskyj-mystetskyj-zahid/>

ЧОМУ ПОЛЬЩА НЕ ВПУСТИЛА ОТВІНТА І ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО ДЛЯ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВІДНОСИН

"Польська влада показує, що не зацікавлена зменшити міжетнічне протистояння"

2 липня в Перемишлі на південному сході Польщі мало відбутися свято Івана Купала, яке місцева українська спільнота проводить багато років поспіль.

На цей регіональний захід ніхто б не звернув уваги, якби не місцеві націоналісти і — що головніше — втручання Варшави, яке тільки розігнало колесо конфлікту.

За тиждень перед святом польські націоналісти в Перемишлі напали на українську церковну ходу, яка збирається від 1930-х років і йде містом на військовий цвинтар, де поховані українські вояки.

Розігріті попереднім нападом і загалом слабенькою реакцією правоохоронців, націоналісти пішли далі: кілька "патріотичних" організацій Перемишля надіслало листа меру міста, де вимагало скасувати концерт українського гурту OtVinta, котрий "бере участь у прославленні ОУН-УПА", а це ж вони "вчинили геноцид поляків".

Мер заявив, що не зможе запевнити у безпеці учасників концерту. Організатор, місцева українська нацменшина, зрозумів натяк і вирішив не брати на себе охорону заходу (на який приходять чимало учнів місцевої української школи) — і відмінив концерт.

І тут вже варшавські українці, на знак протесту проти потурання антиукраїнським настроям у Перемишлі, запросили OtVinta до себе — однак польська прикордонна служба затримала український колектив і видала заборону в'їзду до країни.

Варшава не здалася — і в лічені години запросила до себе гурт Јогуј Кјос, який уже перебував на півночі Польщі і не залежав від рішення прикордонників. Концерт відбувся під вигуки протестувальників — польських націоналістів, які кричали: "Знайдеться кий [палиця] на бандерівський рий [вульг. "морду"]".

Це — короткий опис серіалу, який з боку може здаватися дрібною сваркою баби Палажки і баби Параски.

Однак саме міністр внутрішніх справ Польщі видав рішення про заборону в'їзду колективу. І саме Перемишль в останні десятиліття ставав тим містом, в якому починалося охолодження польсько-українських взаємин. При цьому

глядачеві серіалу з Києва досить легко пропустити серії, в яких Варшава посварилася зі своїми ж громадянами, а рахунок за втрати виставила Україні.

Чому Перемишль?

Тут є сильна українська меншина Польщі, але також не менш сильні польські патріотичні настрої у версії першої половини ХХ ст. У його середині в регіоні був сильний як український, так і польський антикомуністичний рух збройного спротиву — УПА і АК відповідно. Цим, до речі, користувалися нацисти і комуністи, нацьковуючи сторони одна на одну. Не виключаю, що й сьогодні методи мало змінилися.

Якими були ці конфлікти в Перемишлі?

Це загалом конфлікти 1990-х років. Один із них пов'язаний із передачею місцевим греко-католикам собору. У 1990-х суперечка була настільки серйозною, що залагодили її лише за особистого втручання та завдяки авторитету папи Івана Павла II. Відтак у місті відбувався фестиваль української культури, тоді ж пройшла чергова антиукраїнська хвиля.

У ті роки в усі ці конфлікти втручалися Варшава або Ватикан — і тільки таким "силовим" способом вдавалося вгамувати напруження.

Натомість зараз Варшава подеколи ще більше під'юджує настрої.

Останнє напруження, з нападом на українців, почалося в останні дні, чи воно відчувалося раніше?

Остання хвиля напруження почалася 2014 року, коли українські пам'ятники на сході Польщі почали використовуватися на інформаційні потреби війни на Донбасі. Від того моменту і до сьогодні в регіоні нищаться чергові пам'ятники в місцях загибелі вояків УПА, і відео знищення потрапляє на спеціальні польськомовні версії "новоросійських" ресурсів.

Загалом війна в Україні зробила революцію в рядах польських націоналістів: частина з них пішла співпрацювати з "Правим сектором" проти росіян, але інша частина — з росіянами проти українців. Пропорції цього поділу мені не відомі, але обидві частини помітні.

Хто ці "польські патріоти"?

Це націоналістичні організації, часто пов'язані з історичними реконструкторами і вболівальниками (їх у Польщі подеколи називають "псевдовболівальники"). Більшість польських політиків від них відмежовується, проте до польського парламенту після осінніх виборів 2015 року за списками руху "Кукіз'15" пройшла низка ультрарадикальних націоналістів.

З моєї інформації випливає, що деякі політики правлячої в Польщі правоконсервативної партії "Право і справедливість" використовують націоналістів там, де самі чогось не можуть публічно зробити — як-от покричати відверто антиєвропейські чи антиукраїнські лозунги (приблизно так, як це є у відносинах Кремль—Жиріновський).

Бо загалом партійна лінія "Права і справедливості" така: Україна — наш партнер, вона бореться з нашим ворогом на сході, нам обом потрібна спільна і сильна Європа, але при цьому українці повинні покаятися за Волинську трагедію (у версії польської партії — "Волинську різанину").

До чого тут волинські події?

OtVinta не просто так завернули з Польщі на початку липня. Взагалі, липень — це період, коли до країни приїжджають десятки українських і не тільки виконавців, деякі з них відверто пропагують заборонені в Польщі нацистську чи комуністичну ідеологію (той же хор російської армії ім. Александрова, який, попри протести, зміг виступити 2015 року).

Міністр внутрішніх справ Польщі Маріуш Блащак наголосив, що офіційно український колектив не впустили через, зокрема, посилені заходи безпеки перед самітом НАТО у Варшаві, який відбувається 8—9 липня.

Проте важливішим у казусі OtVinta здається день 11 липня, коли країна відзначає пам'ять Волинської трагедії. Останнім часом — у наступній сценографії: УПА — абсолютні злочинці, вони 1943 року вбили від ста до кількох сот тисяч поляків; в

Україні процвітає культ злочинця Бандери, українці загалом податні на цей культ, проте серед них були і є "праведники".

Кілька останніх років поспіль Сейм приймав з цієї нагоди ухвали, а тепер "Право і справедливість" хотіла урочисто "назвати речі своїми іменами" і охрестити події 1943 року геноцидом польського народу.

Однак ухвалу в останній момент сховали — видно, поки що дражнити Київ не варто. Але це не означає, що питання закрите.

Чи через Волинську трагедію Кремль хоче порізнити поляків з українцями?

І так, і ні. В Україні часто думають, що подію спеціально вигадали в Кремлі для такої сварки сусідів. Це не так. Емоції стосовно вбитих у 1943 році поляків автентичні, вони існували в Польщі довго: за комуністичних часів, з одного боку, полякам не дозволяли відкрито говорити про конфлікт з "братнім українським радянським народом", а з іншого, як і в Радянській Україні, лякали поганими "українськими буржуазними націоналістами".

Брак нормальної і вільної дискусії між Польщею та Україною призвів до того, що в Польщі значна частина родичів жертв радикалізувалася. Нині ці суспільні емоції використовують політики.

Навіщо? Ми ж стільки мирилися! Невже не можна піти дорогою "realpolitik" і "just business"?

Це, на жаль, помилка, в яку потрапляє українська сторона. Роками офіційний Київ використовував питання покаяння перед поляками кон'юнктурно, та й важко шукати щирості в перепросинах за Волинь від того ж президента Леоніда Кучми. Було чимало моментів, коли Київ і Варшава віддавали панування над усім процесом радикалам. Пізніше був Янукович з його одіозним Колесниченком — останній намагався використати Волинську трагедію на внутрішньоукраїнські потреби, щоб в Україні душити українське.

Як наслідок — ми дійшли до того, що Волинська трагедія, в якій загинули понад сто тисяч людей, — це політично вигідно. Це продається. Це купується.

І це є польські "realpolitik" і "just business".

P.S. Плекання такого "реалполітік" — це далеко не все польське суспільство.

Концерт гурту Joryj Кюс у Варшаві робили поляки, котрим не байдужі відносини з Україною. У багатьох організаціях, неурядових і політичних, ЗМІ, у тому числі - правлячій партії "Право і справедливість" є люди, які публічно закликають стримати емоції, пов'язані з історичними питаннями і з відносинами з Україною. Їм хочу особливо подякувати і побажати сил: тема продовжується, і її кульмінація щойно перед нами.

Автор: Ігор Ісаєв,

журналіст, головний редактор

Мультимедійного порталу українців Польщі PROstir.pl

Джерело: <http://www.eurointegration.com.ua/experts/2016/07/5/7051636/>

ОФІЦІЙНА ЗАЯВА БЛАЖЕННІШОГО СВЯТОСЛАВА З ПРИВОДУ НАПАДУ НА МОЛИТОВНУ ХОДУ В ПЕРЕМИШЛІ

Із великим болем ми сприйняли звістку про те, що 26 червня, у Неділю всіх святих, на мирну релігійну процесійну ходу в Перемишлі (Польща) було вчинено напад з боку радикально налаштованих молодих людей.

Ця молитовна хода відбувається щороку, починаючи з 20-х років минулого століття. Її проводять для вшанування українських воїнів, які загинули в

таборі для військовополонених біля Перемишля після завершення Першої світової війни і поховані на місцевому цвинтарі. Її не дозволяли проводити лише в часи комуністичного режиму.

Процесійну ходу очолював владика Євген (Попович), Архієпископ і Митрополит Перемишльсько-Варшавський УГКЦ. У ній брали участь священники, монахи і монахині, учні місцевої української школи та кілька сотень вірних.

Ми рішуче засуджуємо такі прояви крайнього націоналізму. Така поведінка не сумісна з честю, гідністю і покликанням європейського, а тим більше християнського народу.

Такі дії руйнують спільний європейський простір, стають причинами для розпалювання ненависті й незгоди, а тому створюють перешкоди для будівництва нашого спільного майбутнього.

Ми певні, що культурне, інтелектуальне середовище польського народу, як і церковні діячі теж рішуче засуджують подібні вчинки. Ми і надалі будемо разом діяти в дусі польсько-українського примирення, яке ми спільно започаткували вже багато років тому.

Висловлюємо вдячність польським правоохоронцям, які своїми професійними діями не дозволили ситуації вийти з-під контролю і процесія дійшла до своєї мети та молитва на кладовищі все ж відбулася.

Нехай у Рік Божого милосердя Господь Бог допоможе польському і українському народам поборювати всяку ненависть, допоможе нам прощати і просити прощення. А відтак, відповідно до заповіту святого Папи Івана Павла II, гоїти рани нашого нелегкого історичного минулого.

+ **Святослав**

Джерело: http://news.ugcc.ua/news/ofitsiyna_zayava_blazhennishogo_svyatoslava_z_privodu_napadu_na_molitovnu_hodu_u_peremishli_77058.html

ЗАЯВА ОБ'ЄДНАННЯ “ЗАКЕРЗОННЯ” ЩОДО АКТИВ ВАНДАЛІЗМУ НА УКРАЇНСЬКИХ ПОХОВАННЯХ У ПОЛЬЩІ

Об'єднання товариств депортованих українців “Закерзоння”, в яке входять львівські обласні товариства “Лемківщина”, “Нядсяння”, “Холмщина” і “Любачівщина” виступила із спільною заявою із засудження акту вандалізму, яке нещодавно мало місце на українському військовому цвинтарі у Пикуличах, неподалік Перемишля (Польща).

Крім цього спільнота депортованих українців Львова занепокоєна байдужістю місцевої влади та правоохоронних органів Польщі, які не реагують належним чином на цілий ряд плондрування українських поховання, які мали

місце у 2015-2016 роках, серед яких у Грушовичах, Хрещатій, Молодичі, Вербиці, Радружі, Білостоці і Монастирі.

Джерело: <http://lemky.lviv.ua/?p=4732>

О MNIE

JAK BŁASZCZAK BANDEROWCÓW POKONAŁ

Dziś w nocy skończyła się przyjaźń polsko-ukraińska. Członkowie Ot Vinta, popularnego zespołu

kabaretowego, grającego satyryczne pastisze a la „rockabilly”, zostali cofnięci w granicy polsko-ukraińskiej w Zosinie.

Na postawie donosu lokalnych narodowców z Przemyśla sam minister spraw wewnętrznych Mariusz Błaszczak nakazał straży granicznej niewpuszczenie do Polski rzekomych zwolenników Bandery. Zespół grywał już w Polsce wiele razy w ciągu minionych dwunastu lat. Tydzień temu miał zagrać w Przemyślu, co udało się polskim nacjonalistom storpedować. Teraz jechał na koncert do Warszawy, na zaproszenie Związku Ukraińców w Polsce.

Wrogi i histeryczny akt polskich władz w stosunku do znanego i lubianego na Ukrainie zespołu nie tylko dramatycznie popsuje bardzo dobry do dziś wizerunek Polski wśród Ukraińców, lecz również nastroi przeciwko państwu polskiemu milion Ukraińców mieszkających od niedawna w naszym kraju. To tak jakby na Ukrainę nie wpuszczono Andrzeja Rosiewicza z powodu jego prawicowych poglądów. Sytuacja iście paranoiczna. Ale taka właśnie ta sytuacja jest.

Strasznie mi wstyd, że moje państwo, wprawdzie przejściowo „popadłsze” w łapy populistycznego i nacjonalistycznego reżimu, zachowuje się jak te wszystkie wstrętne dyktatury, które za nic mając prawo, „po uważaniu” decydują sobie, komu i co będzie wolno. Panu Błaszczakowi zapewne nie przyszło nawet do głowy, że członkowie zespołu na podstawie umów międzynarodowych po prostu mają prawo wjechać do Polski i już, choćby wielbili Banderę jak własnego dziadka. A jeśli to ich uprawnienie miałyby zostać zawieszony, to z ważnych powodów. Z pewnością nie mogą nimi być poglądy obywateli Ukrainy pragnących przekroczyć polską granicę. Twierdzenie, że grupa

satyryków z gitarami „stanowi zagrożenie dla ładu i porządku publicznego” (bo tak podano w uzasadnieniu), niczym terroryści, jest nie tylko kpina z prawa, ale samo w sobie jest żalosne i groteskowe. Czyżby satyrycy stanowili zagrożenie dla państwa PiS? Takie jest silne?

Czy teraz należy się spodziewać represji rządców z PiS w stosunku do artystów z polskim obywatelstwem? Przecież i oni mają poglądy niepodobające się władzy... A może zagrożenie dla ładu i porządku polega na tym, że muzyków z Ukrainy mogą pobić polscy faszyci? To wtedy należałoby napisać, że władze polskie nie są w stanie zapewnić gościom bezpieczeństwa i dlatego odmawiają im wjazdu. Też by było śmiesznie, ale mniej strasznie.

Do Polski wpuszcza się za to bez żadnych oporów faszystowską hołotę z różnych krajów, grającą na legalnych (niby to „prywatnych”) imprezach nazi-rock, nawołujący do przemocy w stosunku do niebiałych i gloryfikujący Hitlera. To władzom Polski nie przeszkadza. Natomiast gdy wdzięczni słuchacze faszystowskich kapel zaprotestowali przeciwko czemuś, co uważają za konkurencję (wszak nacjonalizm ukraiński jest mentalnie tym samym co polski, tyle że miejsce złego Polaka zajmuje w tym drugim zły Ukrainiec), czujna władza zareagowała natychmiast.

Bo takie są po prostu jej sympatie. Dla nich narodowcy to „fajne chłopaki”, które mówią to, co minister Błaszczak myśli, a tylko boi się powiedzieć, z powodu lewackiej poprawności politycznej, narzucanej przez masońsko-żydowską Unię Europejską. A może jednak nie myśli? To niech powie. Niech powie, co sądzi o kibolach, chuliganach, młodocianych gangsterach ukrywających się za polską flagą przed wymiarem sprawiedliwości. Niech powie, co sądzi o szowinizmie i ksenofobii. I co zrobił dla obrony ładu i porządku publicznego w obliczu fali przemocy w stosunku do cudzoziemców?

Rozkwitający pod opiekuńczymi skrzydłami władzy faszyzm nie jest dla polskiego MSZ epoki PiS żadnym problemem. Problemem są Ukraińcy, którzy być może mają zbyt jednostronną wizję stosunków polsko-ukraińskich w przeszłości – w porównaniu z subtelną, pełną szarości i światłocieni, a także wrażliwością na punkt widzenia drugiej strony analizą historyków z kręgów PiS.

Teraz tylko patrzeć, jak Ukraina w odwecie odeśle z granicy polskich prawicowców. I już po przyjaźni, na którą pracowało tylu polityków po obu stronach, nie wyłączając Lecha Kaczyńskiego. Trudno przyszło, łatwo poszło. A Putin miał z czego się pośmiać przy śniadaniu.

Ze specjalną dedykacją dla min. Błaszczaka!

Джерело: <http://hartman.blog.polityka.pl/2016/07/03/jak-blaszczak-banderowow-pokona/>

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ. РЕПРЕСОВАНІ ЛЕМКИ І ВОЛИНСЬКА ТРАГЕДІЯ

«Нам, лемкам, дуже болять ці радянсько-польські акції, але ми є мирні люди з християнськими засадами»

(Рубрика «Точка зору»)

Я був присутній на Лемківській ватрі (дослівно означає вогник людей з лемківського регіону) на території нинішньої Польщі. Це щорічне свято української лемківської спадщини з піснями та танцями і кількома серйозними моментами. Одним з них, була дискусія під назвою «Українсько-польська громадянська війна і вигнання українців після Другої світової війни».

У 1944 році СРСР і новоутворений комуністичний маріонетковий уряд Польської Народної Республіки уклали угоду про розмежування своїх кордонів і «дозвіл» для репатріації українців з польської сторони в Українську РСР і, аналогічно, для поляків на українській стороні, щоб переїхати до Польщі. Це була ідея Сталіна і пропаганда заявляла, що Сталін був сповнений рішучості

об'єднання українців в рамках Української РСР. І польська сторона мала намір щодо аналогічного об'єднання поляків.

Було близько 700 тисяч українців у Польщі на той час, більшість із них з регіону Лемківщини, частина якої була Україною, а тепер перебуває у складі Польщі. Те, що було представлено у вигляді добровільного переселення швидко стало явно поліцейською операцією. Використовувалися радянські війська і спецслужби. Люди спочатку були змушені підписати форму, тим самим даючи згоду, але це швидко забувалося, форми ігнорувалися і фарс розвіявся. В результаті близько 500 тисяч українців були депортовані в Українську РСР. Це, як видається, задовольнило Сталіна.

До 1947 року поляки підраховували, що, можливо, якихось 20 тисяч українців залишилося в Польщі, й що українські партизани, переважно Української повстанської армії (УПА), були в значній мірі поборені. У будь-якому випадку, поляки вважали, що ті повстанці, що залишилися, не будуть в змозі продовжувати боротьбу без місцевої підтримки. Проте, польські оцінки були неправильними. Насправді, близько 200 тисяч українців залишилося, і це незабаром стало очевидним для польського комуністичного уряду.

Саме тоді польський уряд без подальшого заохочення з боку Сталіна вирішив взяти справу в свої руки і розв'язати «українську проблему» в межах Польщі. В результаті була горезвісна «Акція Вісла», під час якої близько 140 тисяч українців були депортовані не в СРСР, а на західні польські землі з конкретними директивами, що вони не повинні бути переселені в концентрованих групах. Крім того, багато українців загинуло, та чимало, зокрема, представників інтелігенції й духовенства, було ув'язнено в концентраційний табір Явожно.

Наведені вище факти досить добре відомі і загальноприйняті сучасними українськими, польськими та західними вченими, а також польськими та українськими урядовцями. Деякі польські сучасники для виправдання цього стверджують, що це була робота комуністичного режиму, а не поляків. Інші стверджують, що «Акція Вісла» була розплатою за вбивство українцями польських цивільних осіб на Волині у 1943-44 роках.

Незалежно від аргументів, факт залишається фактом, що очищення Польщі від українців було проведене урядом Польської Народної Республіки. Співавторами в цих зусиллях було польське населення і навіть польська римо-

католицька церква. Українські церкви були передані польській церкві. Ця умова, в більшості випадків, зберігається до нинішнього дня. Мало хто сумнівається в тому, що те, що сталося з українцями в Польщі, було спланованою спробою геноциду, як це чітко визначено подальшою Конвенцією ООН з цього питання.

Україна і Польща є сьогодні союзниками по необхідності. Багато українців і поляків є справжніми друзями по вибору. Протягом довгого часу було також багато змішаних шлюбів. Я сам є українським американцем українського та польського походження. Більшість українців, навіть лемки, навчилися до якоїсь міри змиритись із минулим, хоча і не забувати його. Лемківські українці є особливі люди в цьому плані. Ніхто не постраждав більше від рук поляків, ніж вони. Переважно лемки вважають сьогоднішню Україну своєю країною, не дивлячись на те, що вона не включає їхні споконвічні землі. Лемківщина перебуває в межах кордонів Польщі.

Голова лемків сказав мені: «Нам, лемкам, дуже болять ці радянсько-польські акції після Другої світової війни, але ми є мирні люди з християнськими засадами. Тому ми знайшли спосіб помиритися та витримати. Ми горді нашої спадщини і горді бути частиною української нації. І ми будемо обороняти лемківську і українську позицію, але робимо це без ненависті. Лемківська ватра горітиме завжди».

Проте залишаються безсоромні польські голоси, які говорять з обуренням про українську агресію, з посиланням на самотню взаємну Волинську трагедію, коли в розпал Другої світової війни Волинь була полем бою для нацистських регулярних військ, радянських служб, польської Армії крайової, УПА, різних партизанських груп. Може, вони повинні взяти приклад із лемків, перед якими вони ніколи не вибачилися. Існує урок, який слід вивчити.

Для людей, які простежують своє коріння до Лемківщини, їхньою країною сьогодні є незалежна та демократична Україна, котра одночасно святкує 25-річчя відновленої своєї незалежності і продовжує оборонну війну на захист себе, Європи і світового цивілізованого співтовариства проти російської агресії. Я підозрюю, що було дуже важко для будь-якого лемка помиритися з поляками. Але багато хто з них зміг це зробити, водночас не забуваючи і вшановуючи свої жертви.

Аскольд Лозинський – колишній голова Світового конгресу українців, юрист

<http://www.radiosvoboda.org/a/27826553.html>

ПОЛЬСЬКІ ПРЕЗИДЕНТИ, ІНТЕЛЕКТУАЛИ, ГРОМАДСЬКІ ДІЯЧІ ПРОСЯТЬ ВИБАЧЕННЯ УКРАЇНЦІВ ЗА ІСТОРИЧНІ КРИВДИ

Польська преса публікує відкрите звернення трьох колишніх Президентів Польщі, інтелектуалів, публіцистів, громадських і духовних діячів: "Дякуємо за Ваш лист та просимо пробачити кривди, завдані нашим братам українцям польськими руками".

Лист є відповіддю на звернення Президентів України Леоніда Кравчука та Віктора Ющенка, ієрархів українських церков, громадських діячів до польського суспільства із проханням пробачити українські провини перед поляками.

"Історична правді" без скорочень публікує польський лист-відповідь:

Брати українці,

у 1894 році, під час з'їзду польських та українських літераторів й журналістів у Львові, поет, письменник та мислитель Іван Франко сказав: "На цілу Слов'янщину немає двох таких народів, котрі б у політичній та духовній площині так міцно зрослися із собою, так численні мали взаємні зв'язки, проте, незважаючи на це, так сторонилися один одного, як поляки та українці".

З часом, на наше спільне нещастя, відстороненість замінили ненависть й націоналізм, а також їхній гіркий плід — злочин — який спільно пережили поляки та українці на Волині та Східній Галичині, на Холмщині, і Бещадах та на Перемишльській землі.

Тим більше нас тішить Ваш лист, зі знаменними словами "пробачаємо та просимо про вибачення", у якому не ухиляєтеся від відповідальності за кривди, завдані полякам у сорокових роках минулого століття.

Ми також віддаємо честь жертвам братовбивчих польсько-українських конфліктів.

Дякуємо за Ваш лист та просимо пробачити кривди, заподіяні нашим братам українцям польськими руками. Перед нами подібну думку висловили представники польської Католицької церкви, до взаємного пробачення наші народи гаряче закликав папа Іван Павел II.

Заради поєднання невтомно працювали Єжи Ґедройць та Яцек Куронь, а також президенти наших країн, не забуваймо їхню спадщину.

Провина вимагає належної сплати, якою у відносинах між нашими народами є витворення справжнього братерства. Наперекір польській та українській малодушності, у добрі, але також у злі часи, котрі, можливо, приходять до нашої спільної Європи, що їй загрожують націоналізми та російський імперіалізм.

Загрози легше пережити разом. Ми й надалі захоплюємося вами та солідаризуємося у боротьбі з агресором, котрий вже понад два роки окупує частину української землі, прагнучи не допустити втілення вашої мрії про життя в об'єднаній Європі.

Лех Валенса, лідер першої "Солідарності", лауреат Нобелівської премії миру, колишній Президент Польщі

Александр Квасневський, колишній Президент Польщі

Броніслав Коморовський, колишній Президент Польщі

Влодзімеж Цімошевич, колишній прем'єр-міністр

Анджей Олеховський, колишній міністр закордонних справ

Адам Ротефельд, колишній міністр закордонних справ

Радослав Сікорський, колишній міністр закордонних справ

Павел Коваль, колишній віце-міністр закордонних справ

Ґжеґоґ Схетина, голова партії Громадянська платформа

Малґожата Кідава-Блонська, віце-спікер Сейму

Ружа Тюн, депутат Європейського парламенту

Адам Шляпка, депутат від партії "Сучасна"

Матеуш Кійовський, лідер Комітету захисту демократії

Владислав Фрасинюк, лідер першої "Солідарності", колишній політичний в'язень, депутат

Збігнєв Буяк, лідер першої "Солідарності", колишній політичний в'язень, депутат

Збігнєв Янас, лідер першої "Солідарності", колишній депутат

Богдан Ліс, лідер першої "Солідарності", колишній політичний в'язень, депутат

Януш Онишкевич, речник першої "Солідарності", колишній міністр національної оборони

Генрик Вуєц, член керівництва першої "Солідарності", колишній політичний в'язень, колишній депутат

Ґражина Станішевська, лідерка першої "Солідарності", ув'язнена під час Воєнного стану, колишній депутат

Анджей Вельовецький, колишній депутат, сенатор, дупутат Європейського парламенту, католицький діяч

Адам Міхнік, головний редактор видання "Gazeta Wyborcza"

Єжи Бачинський, головний редактор тижневика "Polityka"

Боґуслав Хработа, головний редактор видання "Rzeczpospolita"

Томаш Ліс, головний редактор тижневика "Newsweek Polska"

Лешек Яжджевський, головний редактор журналу "Liberte!"

Ярослав Куіш, головний редактор Інтернет-тижневика "Kultura Liberalna"

Кароліна Вігура, соціолог, Варшавський університет, "Kultura Liberalna"

Славомір Сераковський, головний редактор видання "Krytyka Polityczna"

Северин Блюмштайн, голова Товариства журналістів

Анджей Северин, актор, режисер, директор Польського театру у Варшаві

Ґжеґоґ Ґауден, колишній директор Інституту книги

Казімеж Сова, римо-католицький духовний, публіцист

Томаш Достатні, домініканець, публіцист

Людвік Вісьнєвський, домініканець, університетський душпастир, колишній діяч антикомуністичної демократичної опозиції

Станіслав Опеля, єзуїт, колишній провінціал Мазовецько-великопольської провінції Товариства Ісуса, колишній керівник незалежної Російської провінції

Анджей Стасюк, письменник, видавець

Моніка Шнайдерман, видавець

Павел Смоленський, репортер, лауреат Нагороди польсько-українського поєднання

Марек Бейлін, публіцист видання "Gazeta Wyborcza"

Войцех Мазярський, публіцист видання "Gazeta Wyborcza"

Данута Куронь, громадська діячка

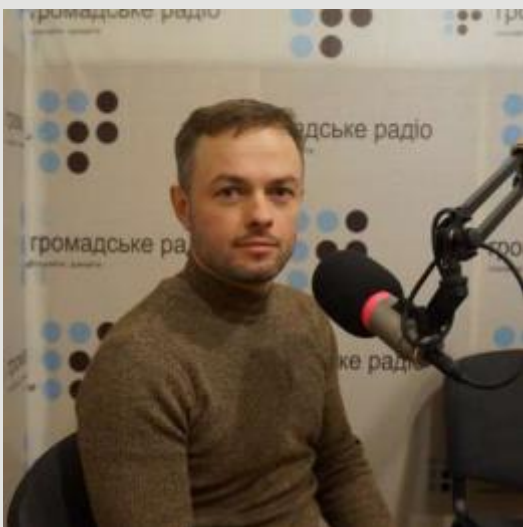
Кшиштоф Становський, громадський діяч, співзасновник Громадянського комітету солідарності з Україною

Іза Хрусьлінська, публіцистка, учасниця польсько-українських громадських ініціатив

Джерело: <http://liberte.pl/bracia-ukraincy/>

<http://www.istpravda.com.ua/short/2016/07/4/149125/>

"Визнання подій на Волині геноцидом погіршить відносини України і Польщі", — О. Зінченко

Частина польського суспільства не сприймає ідею: формулою примирення є усвідомлення, що усі жертви є нашими. Не польськими, не українськими — вони є людськими, — історик О. Зінченко.

Інтерв'ю Олександра Зінченка журналістам "Громадського радіо".

Говоримо про ситуацію, яка склалася в Польщі: депутати Сейму намагаються прийняти законопроект, який визнає події на Волині геноцидом. З'ясуємо з істориком

Олександром Зінченком, як це позначиться на польсько-українських стосунках, чому така ситуація склалася саме зараз та як досягти примирення пам'ятей.

Анастасія Багаліка: Чому ця ситуація виникла саме зараз?

Олександр Зінченко: Ситуація має дуже довгу передісторію. Проблема полягає в тому, що в польському суспільстві — це дуже гарячий конфлікт пам'яті. Він серйозно загострився в 2013 році. Тоді тема польсько-українського конфлікту, його оцінок розділила польський парламент. Він не зміг дійти згоди, як це називати: «геноцид», «етнічна чистка з ознаками геноциду». Була дуже бурхлива дискусія в кулуарах парламенту. Проголосували за «етнічні чистки з ознаками геноциду». Було відчуття незгоди.

Минулого року до влади прийшла партія «Право і справедливість». Виникли бажання відкоригувати формулювання у відповідності з їх уявленнями про ці події.

Сергій Стуканов: В Сеймі зареєстровано три проекти. Чи відрізняються вони?

Олександр Зінченко: Вони відрізняються словником, тим, у який спосіб оцінювати різні нюанси. Але це внутрішнє змагання: хто сформулює трошки гарячіше, а хто — більш помірковано. Текст, який підготував Міхал Дворчик, формулює це так, що слово «геноцид» звучить, але не як іменник, а як прикметник. В одній з інших ухвал більш гаряче усе називається, з покладанням провини на ОУН і УПА.

Анастасія Багаліка: Звідки у польському суспільстві виникає бажання переписати історію «під себе»?

Олександр Зінченко: Це питання уявлень про те, що відбувалось у минулому. Але часто вони не базуються на повноті інформації. В українському контексті цих дискусій проблема в тому, що є дві правди. Ми говоримо про історичні правди різних середовищ. Є польське середовище нащадків та учасників цих подій. І є пам'ять жертв цього ж конфлікту з українського боку.

У польській пам'яті мало функціонує факт, що українці теж були жертвою цього конфлікту. Я знаю особисто людей, які дуже гостро сприймають цю дискусію. Проблема в тому, що частина польського суспільства не сприймає ідею: формулою примирення може бути усвідомлення, що усі жертви є нашими. Не

польськими, не українськими — вони є людськими; що ми маємо спільно засудити взаємну ненависть і поховати її.

Польське суспільство більш емоційно сприймає це питання, дискусії в ньому відбуваються значно гарячіше, ніж в українському.

Нещодавно, коли вийшов український лист з інтенцією помиритися, на одному з польських порталів я читав його переклад. За півдня 800 коментарів підряд були переповнені мовою ненависті. Голос розуму в цій атмосфері нездатний пробитися. Тут я високо оцінюю відповідь польських єпископів на цей лист: він витриманий у тих словах, які належить говорити.

Сергій Стуканов: На польських сайтах мені трапилися коментарі дослідниці подій на Волині Єви Семашко і Міхала Дворчика. Вони наводять два аргументи, висловлюючи неприйняття листа: те, що українці порівняли в ньому провину поляків та провину українців. Мовляв, провина українців є значно більшою. Друге — не зовсім прийнятним для них є визнання боротьби українців за свободу. Наскільки ці думки є поширеними в Польщі? І чи лунають голоси, що непотрібно загострювати висловлювання та залишитися на позиції ухвали 2013 року?

Олександр Зінченко: На таких питаннях Міхал Дворчик робить собі кар'єру. Дуже часто, не керуючись фактами. Він нещодавно звинуватив УІНП в тому, що ми тиснемо на місцеве самоврядування, через це зірвали вшанування польських «тихотемних» в Старокостянтинові, що не відповідає дійсності. На жаль, це людина, яка не зовсім часто здатна говорити ті речі, які належить в цій ситуації.

Коли йдеться про нашу тему, треба розуміти, що з обох боків немає усвідомлення, як має відбутися українсько-польсько примирення, які слова треба використовувати, які факти мають значення, а які — ні.

В Польщі мало функціонує пам'ять про українські жертви цього конфлікту. У 2009 році були проведені соціологічні дослідження. Коли поляків питали про, те, хто був жертвами конфлікту, опцію, що і українці, і поляки обирали близько 39%. Коли у 2013 році проводили аналогічне опитування, лише 9% обрали цю опцію.

Під тиском медійного і політичного дискурсу громадська думка поляків за чотири роки змінилась, українські жертви були викреслені з дискурсу. Невинні жертви українського походження ніби опиняються в статусі жертв «другого сорту», що абсолютно неприйнятно з людської, християнської точки зору.

Анастасія Багаліка: Я так розумію, що проводити просвітницьку діяльність в історичній площині вже пізно?

Олександр Зінченко: Ні. Проблема в тому, якщо обидва суспільства на цьому етапі не знайдуть тієї формули примирення, яка буде прийнятна для обох сторін — буде ситуація, що частина польського суспільства говоритиме мовою ненависті по відношенню до українців, менша частина українського суспільства — по відношенню до поляків. Це триватиме якийсь тривалий час, поки обидва суспільства не приймуть таку формулу, яка базувалася б на взаємних вибаченнях, враховувала б кожену жертву конфлікту.

Анастасія Багаліка: Чи політичне рішення у цій ситуації відобразиться на стосунках України та Польщі?

Олександр Зінченко: Звичайно. Воно може вплинути на «охолодження» стосунків. Цей процес вже відбувається. Це не залежить від дискусії навколо історії, стосується значно більшої кількості питань. Якщо подивитись на дослідження Центру дослідження громадської думки у Варшаві, за минулий рік симпатії поляків до українців значно впали. Це питання не тільки історичного діалогу (хоч він і впливає на ці питання).

Сергій Стуканов: Є пропозиція зробити 11 липня Днем пам'яті жертв геноциду ОУН і УПА. В Польщі обговорюється альтернативна пропозиція — зробити 17 вересня Днем мучеництва кресовян, який об'єднає проблеми, з якими стикалися мешканці Східних кресів. Наскільки є ймовірність, що зупиняться на вересневій даті?

Олександр Зінченко: Складно говорити про це. Думаю, що в захопленні можливостями проголосувати все, що завгодно, буде проголосоване 11 липня. Це означає, що польське суспільство не здатне побачити ситуацію більш рельєфно, ніж хотілося б. Одна з ініціатив, з якою виходили колишні президенти, інтелектуали, церковні ієрархи — встановлення спільного дня пам'яті усіх жертв цього конфлікту. Якщо це не знайде розуміння в польському суспільстві, це погано свідчить про нього.

Джерело:

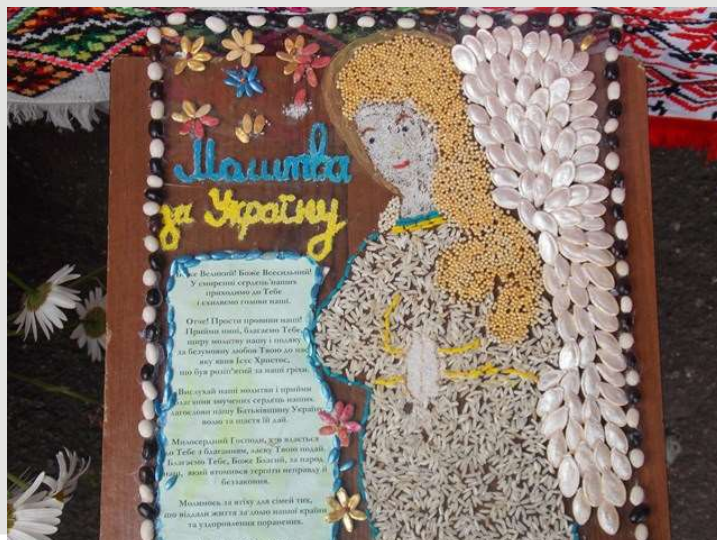
<http://hromadskeradio.org/programs/rankova-hvulya/vyznannya-podiy-na-volyni-genocydrom-pogirshyt-vidnosyny-ukrayiny-i-polshchi-istoryk>

НАШІ ЛЮДИ

БАРВИ ЛЕМКІВЩИНИ НА ПОЛТАВЩИНІ

11 червня, у місті Зіньків, на Міжрегіональному фестивалі лемківської культури та єдиному в області святі по вшануванню національних меншин – «Барви Лемківщини» вшосте спалахнуло полум'я урочистої ватри. Свято розпочав вокальний гурт «Сонцедар» переможець обласних оглядів-конкурсів. У заході взяли участь голова районної ради Сергій

Нерозя, міський голова Сергій Максименко та голова райдержадміністрації Віталій Панченко. Керівництво району вітало земляків та гостей міста зі святом, бажали розквіту і процвітання, духовної міці та волелюбності, національного духу і гідності, благородства у вчинках. Зокрема, Сергій Нерозя, у своєму виступі зазначив, що лемківська душа житиме вічно, адже багатогранна культура її предків, займає почесне місце в культурній спадщині всього українського народу.

Цього року низку цікавинок свята доповнив фестиваль лемківської кухні, яку майстерно представили ради району. Учасники свята охоче дегустували лемківські страви, які

вражали своїм широким асортиментом.

Також, на заході присутні мали змогу переглянути ексклюзивні вироби декоративно-прикладного, народно-вжиткового мистецтва і ремесел представлених на виставці-конкурсі майстрів територіальних громад району.

Джерело: [http://www.rada-](http://www.rada-zinkiv.com.ua/2016/06/11/%D0%B1%D0%B0%D1%80%D0%B2%D0%B8-%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B8/)

[zinkiv.com.ua/2016/06/11/%D0%B1%D0%B0%D1%80%D0%B2%D0%B8-%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B8/](http://www.rada-zinkiv.com.ua/2016/06/11/%D0%B1%D0%B0%D1%80%D0%B2%D0%B8-%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B8/)

В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ ОСВЯТИЛИ ЛЕМКІВСЬКУ ЦЕРКВУ

21 травня 2016 року в Івано-Франківську у скверіку біля Народного дому “Княгинин” (вул. Галицька, 38) урочисто освятили лемківську церкву святих Кирила і Мефодія.

В урочистостях взяла участь голова Світової Федерації Українських Лемківських Об'єднань Софія Федина, делегація Львівського товариства “Лемківщина” в особі голови Степана Майковича та заступника Мирослава Дмитраха, а також представники лемківської спільноти з Польщі та Словаччини.

Дерев'яний храм спроектовано за зразком традиційних сакральних споруд Лемківщини: є тридільною (вівтар, нава і бабінець), будована з бруса, проте покрита металочерепицею, а не гонту через брак коштів.

Церква споруджена в пам'ять про депортацію з Польщі у 1944-46 років, а також у 1951 році та є водночас і пам'ятником, і храмом.

У ТЕРНОПОЛІ ОСВЯТИЛИ ДЕРЕВ'ЯНУ ЛЕМКІВСЬКУ ЦЕРКВУ "ВОЗНЕСІННЯ ГОСПОДНЬОГО"

У Тернополі сьогодні освятили дерев'яну лемківську церкву «Вознесіння Господнього». Чин освячення нового храму здійснив Архiepіскоп і Митрополит Тернопільсько-Зборівський УГКЦ Василій (Семенюк). Участь в богослужіння взяли керівники міста та області, а також представники етнічних груп, насильно переселених з рідних домівок минулого століття. Голова Тернопільської обласної організації Всеукраїнського товариства «Лемківщина» Олександр Венгринович висловив сподівання, що церква стане культурним і духовним центром громади лемків області. «Ми мріяли про цю подію майже 20 років. Ми хочемо, аби проходили сюди не тільки молитися, а й приводили дітей, розповідали їм славу історію Лемківщини», – сказав

Венгринович. Голова Тернопільської ОДА Степан Барна відзначив, що кожна третя родина на Тернопільщині – це є вимушені переселенці, і відкриття власного храму – це знакова подія для багатьох з них. «Для мене це важлива подія, адже я – лемко за походженням. Незважаючи на всі випробування, лемки не втратили своєї культури та духовності. Сьогодні ми відновлюємо лемківські святині на Тернопіллі, а разом з тим – лемківську культуру та традиції», – сказав Барна. Храм збудований за архітектурним стилем, притаманним Лемківщині. Заплановано, що у даному храмі молитимуться не лише лемки, а й надсянці,

холмщаки, підляшці, представники інших етнічних груп. Будівництво храму почалося восени 2013

року. Проект лемка Олега Джули втілили майстри з Прикарпаття.

Кожна третя родина на Тернопільщині – переселенці. Тому відкриття лемківської церкви – вагома подія для всього краю, каже очільник області Степан Барна.

«Для мене це важлива подія, адже я – лемко за походженням. Незважаючи на всі випробування,

лемки не втратили своєї культури та духовності, – зазначив голова ОДА. – Там, на Лемківщині, є втрачені церкви. Але сьогодні ми відновлюємо лемківські святині на Тернопіллі. А разом з тим – лемківську культуру та традиції».

Джерело:

<http://ternopil.unian.ua/1370775-u-ternopoli-osvyatili-derevyanu-lemkivskutserkvu-voznosinnya-gospodnogo.html>

ЛЕМКІВСЬКА ВАТРА У США

25-26 червня на Оселі Елленвіл, США відбулася 16 Лемківська Ватра. До вашої уваги фотозвіт з події

XVI LEMKO VATRA

Ellenville, NY
June 25-26, 2016

PROGRAM LEMKO VATRA 2016

SATURDAY:

- 10 A.M. - Lemko Cup Soccer Tournament
- 1 P.M. - Sing-along under Pavilion
- 3 P.M. - Pie Roast
- 4 P.M. - Opening Ceremonies & Bonfire Lighted
- 4:30 P.M. - Concert
- 9 P.M. - Zabava with "Demal" and "Rodyna"

SUNDAY:

- 10 A.M. - Divine Liturgy
- 12 P.M. - Lecture by Stephen Rapawy
- 1:30 P.M. - Concert

ALL WEEKEND:

Arts and crafts vendors selling unique Lemko t-shirts, artwork.
Traditional Ukrainian food. Beer Garden
Lemko history and heritage tent:
Find your ancestral village, bring your old pictures/documents for scanning, participate in our "Pamiatamy" history preservation project.

XVI LEMKO VATRA

Елленвіл, НІ
25-26 Червня 2016

ПРОГРАМА Лемківської Ватри 2016

СУБОТА:

- 10 А.М. - Змагання з футболу
- 1 Р.М. - Співасмо разом під павільйоном
- 4 Р.М. - Відкриття та розпалення Ватри
- 4:30 Р.М. - Святковий концерт
- 9 Р.М. - Забава: грас "Демай" та "Родина"

НЕДІЛЯ:

- 10 А.М. - Служба Божа
- 12 Р.М. - Доповідь Стефана Рапавого
- 1:30 Р.М. - Концерт

ВПРОДОВЖ ФЕСТИВАЛЮ:

Продж Лемко-футболк, мистецьких виробів та писанок
Українські страви + "Сад пива"
Спеціальні урочистості до ювілею "Ватри"
Намет Лемківської історії та спадщини:
Знайдіть своє родинне село на нашій мапі Лемківщини, принесіть нам свої старі знімки для сканування, візьміть участь у нашому проєкті "ПАМ'ЯТАМИ"

ПАМ'ЯТНИК ДЕПОРТОВАНИХ У САМБОРІ ЗНОВУ ХОЧУТЬ ПЕРЕНЕСТИ

пам'ятника.

За інформацією Самбірського районного осередку товариства з такою ініціативою виступив голова Самбірської міської ради Юрій Петрович Гамар (висуванець партії “Воля”).

Метою такої “ініціативи” є бажання віддати територію, на якій знаходиться пам'ятник для будівництва автомобільної стоянки. Сам монумент, начебто, буде перенесено на площу, де знаходиться пам'ятник провіднику ОУН(р) Степану Бандері та зв'язковій УПА Анні Черешньовській. Проте для того, щоб не брати відповідальність на себе міський голова пропонує, аби таке рішення прийняла громада міста.

Львівське обласне товариство “Лемківщина” та лемківська громада Львівщини виступає проти перенесення пам'ятника депортованим українцям Закерзоння. Розглядає подібні “ініціативи” не інакше як провокацією і свідомим потуранням пам'яттю людей, яких примусово було вигнано з рідних домівок. Особливо це виглядає цинічним перед 70-ми роковинами депортації українців Закерзоння до УРСР.

Довідка

Пам'ятник було встановлено на Привокзальній площі м. Самбора у 2005 р. до 60-річчя депортації українців Закерзоння. Задуманий проект символізує горду, незалежну українку-матір, яка зі своїми трьома дітьми і пожитками йде, начебто, хресною залізничною дорогою, якою пройшли сотні тисяч українців, депортованих комуно-більшовицькою системою.

У Самборі знову хочуть перенести пам'ятник депортованим українцям з Лемківщини, Надсяння, Холмщини та Підляшшя. Подібна ситуація вже мала місце у червні 2014 року, коли у місті якісь молодики ініціювали збір підписів для знесення

КУЛЬТУРА

Відкрита енциклопедія Миколи Мушинки. III. Шляхетний Чин

«...я вважаю своїм моральним обов'язком виконати їх бажання...»

Отже, гасло «Олекса Новаківський».

Доля Олекси Новаківського, а вже тим більше – доля його творчого спадку має виразні ознаки епічного полотна. Повість-есе Івана Голубовського частково реалізовує цю потенцію. Але далеко не в тій мірі, не в тій широчіні, яка розгортається при наближенні до цієї видатної постаті українського малярства, національної культури.

Одна з сюжетних ліній нещодавно дійшла до логічного завершення.

Професор Микола Мушинка з Пряшева подарував Меморіальному музею Олекси Новаківського у Львові (філіал Національного музею імені Андрея Шептицького) велику власну колекцію робіт живописця-імпресіоніста.

Хоч я внутрішньо противився саме такому розвитку подій, вважаючи, принаймні, що такі щирі й щедрі пожертви легко можуть розбестити Україну, все ж – це вже

доконаний чин. Великий Чин Миколи Мушинки в ім'я України, яким не можна не захоплюватися.

Сльози, що набігли на очі пані Магди, дружини професора, в моменті акту дарування промовляють до мене не лише розчуленістю, зворушеністю. Було це й прощання з великим шматом пережитого особисто, з обжитим (ніби й чужим) світом, що однак супроводжував упродовж десятиліть і в свята, і в будні...

Та більше про історію колекції, про саму акцію в музеї Новаківського сказав Ярослав Шуркала, близький родич і друг дарувальників, тож йому слово:

ПОДАРУНОК МИКОЛИ МУШИНКИ УКРАЇНИ

Академік НАН України проф. Микола Мушинка, доктор філологічних наук, який 20 лютого цього року відзначив свій 80-й рік народження, є не лише визначним науковцем-україністом, але й колекціонером українського образотворчого мистецтва. Найціннішою частиною його колекції є збірка картин українського живописця-

імпресіоніста Олекси Новаківського (1872-1935) – найбільша за межами України. Основну її частину М. Мушинка придбав на аукціоні в Празі 1974 року.

Колекція має цікаву історію.

Її засновником і першим власником був львівський адвокат Іван Голубовський (1878-1957) – ближчий друг художника з ранньої молодості. О. Новаківський після закінчення Краківської академії красних мистецтв 1900 року (із золотою медаллю), згідно з модною тоді «хлопоманією» (повернення до природи і здорового селянського життя), купив у недалекому від Кракова селі Могила селянську хату, в якій інтенсивно малював, однак його імпресіонічні картини тоді (перші роки ХХ століття) майже ніхто не купував і йому довелося жити упроголодь. Там він захворів на запалення легенів, однак на лікування не мав грошей і... помирив. Життя йому врятував український лікар Йосиф Ґогульський – шанувальник і

непоганий знавець образотворчого мистецтва, який випадково завітав у Могили до іншого пацієнта.

Після одужання художника Гогульський познайомив його зі своїм племінником Іваном Голубовським (братом дружини), тоді студентом юридичного факультету Ягелонського університету в Кракові. Між молодими людьми зав'язалася щира дружба, яка тривала до останніх днів життя О. Новаківського. Іван за порадою Гогульського спровадив друга до своїх батьків – заможних підприємців, власників великої ділянки лісів та пилорами (тартака) у селі Брошнів нині Рожнятинського району на Львівщині. Восьмимісячне перебування О. Новаківського на свіжому повітрі й добрий харч остаточно вилікували його. У Брошневі та околицях він інтенсивно малював, а своїм доброчинцям (Іванові Голубовському та його рідні) віддячувався власними картинами, головним чином, їх портретами.

Дружба між Іваном Голубовським та Олексою Новаківським зміцнилася після 1913 року, коли вони обидва опинилися у Львові: Іван – на посаді успішного юриста, Олекса – директором власної Мистецької школи. Гогульський, між іншим, був адвокатом Мистецької

школи Олекси Новаківського. Часто виручав його в судових процесах, як правило, економічного характеру. Олекса і на цей раз віддячувався йому картинами. Крім того, Новаківський часто опинявся у фінансовій скруті, зокрема, після смерті дружини Анни-Марії з дому Пальмовської (1888-1925) – простої селянки, матері двох його хлопчиків. О. Новаківський час від часу давав Голубовському свої роботи в заставу за грошові позики, які той не завжди повертав. Гогульський, таким чином, став власником великої колекції картин Олекси Новаківського, яку вважав найбільшим своїм багатством.

Про свої взаємини з О. Новаківським Голубовський написав спогади, рукопис яких надіслав празькому видавцеві Євгену Вировому (1889-1945). Той їх високо оцінив, однак вони так і залишилися в рукописі. Доля спогадів довго залишалася невідомою. М. Мушинці вдалося щось неймовірне: між паперами,

призначеними у збірний пункт утильсировини, на колишній квартирі Євгена Вирового у Празі він знайшов першу версію спогадів Голубовського, а на квартирі Івана Голубовського та Емілії Голубовської у Вейптрах (теж між паперами, призначеними для утилізації) – їх остаточну версію, перероблену згідно із зауваженнями Є. Вирового. Після реабілітації М. Мушинка в 1990 року подбав про опублікування обидвох версій (Голубовський І. Боги при одному столі. Повість-есе про Олексу Новаківського // Дзвін. – Львів, 2001. – Ч. 9. – С. 20-73; Голубовський І. Розмахом могутніх крил. Повість-есе про Олексу Новаківського. – Львів, 2002. – 116 с.). Виявилося, що це – найповніша біографія українського живописця, на яку тепер часто посилаються дослідники життя і творчості О. Новаківського.

Після смерті Івана Голубовського 1957 року спадкоємцем його майна (включно з колекцією картин) стала дочка Галина, яка 1973 року в стані глибокої депресії після трагічної смерті чоловіка – лікаря й композитора Володимира Стона-Балтаровича – покінчила життя самогубством у своїй празькій квартирі. Не маючи дітей, ні жодних законних спадкоємців, не залишивши тестаменту, все її майно згідно із законом стало власністю Чехословацької держави. Картини та інші художні твори 1 квітня 1974 року опинилися на аукціоні в Празі. Микола Мушинка виявився єдиним учасником аукціону і викупив оптом усі картини за найнижчу, т. зв. «викличну», ціну. Пізніше його колекція поповнювалася новими картинами О. Новаківського. Нині вона нараховує 50 творів: 24 олійні, дві акварелі та 24 графічні малюнки, ескізи, зарисовки, карикатури, рисунки тушшю, чорнило та олівцем.

На відміну від Івана й Галини Голубовських, які свою колекцію картин О. Новаківського ніде не виставляли, М. Мушинка від 1990 року виставляв її у Львові, Києві, Ужгороді, Острозі, Вінниці, Самборі, Нью-Йорку, Філадельфії, Чикаго, Торонто, Ванкувері та кількох галереях Словаччини. Всюди – зі значним успіхом. Майже до кожної виставки були видані каталоги. Про свою колекцію та її історію він опублікував кілька статей в Україні, Польщі, Словаччині, Чехії, США та Канаді.

Від 21 до 30 квітня ц. р. колекція М. Мушинки виставлялася у Якубській галереї у центрі Праги (власник Олександр Оніщенко). Звідти виставка помандрувала в Меморіальний музей Олекси Новаківського у Львові – філіал Національного музею імені Андрея Шептицького. Там 23 травня відбулося її урочисте відкриття, на якому М. Мушинка підписав дарчу грамоту, згідно з якою усю свою колекцію (50 картин) подарував Національному музеєві ім. О. Новаківського. Приймаючи цей королівський подарунок, генеральний директор

Музею ім. О. Новаківського Ігор Кожан запевнив дарувальника і присутніх гостей, що в Меморіальному музеї О. Новаківського подаровані картини будуть експоновані на постійно діючій виставці під назвою «Колекція Миколи Мушинки».

Разом з картинами дарувальник передав музеєві серію фотографій із альбому І. Голубовського, останню палітру О. Новаківського з двома пензлями, свій скульптурний портрет (погруддя в гіпсі) роботи народного художника України Еммануїла Миська (1996) та 400 примірників каталога виставки з кольоровими ілюстраціями усіх картин (надрукованого у Пряшеві коштом сім'ї Мушинки та Северина Романіва з Праги; В орлиному леті. Каталог виставки творів Олекси Новаківського із колекції Миколи Мушинки (Пряшів, Словаччина). Куратори пражської виставки: Олександр Оніщенко та Світлана Калоускова. Куратори львівської виставки: Ігор Кожан та Люба Волошин).

Передаючи цей цінний подарунок Україні, М. Мушинка зауважив: «Іван Голубовський і його дочка Галина своїм найбільшим духовним багатством вважали картини Олекси Новаківського. Обоє вірили, що коли Україна стане незалежною державою, вони повернуться на батьківщину та подарують їй цей дорогоцінний скарб. На жаль, вони померли на чужині не дочекавшись незалежності. Колекція різними шляхами опинилася в моїх руках. І я вважаю своїм моральним обов'язком виконати їх бажання і за згодою дружини, синів, онуків та інших членів моєї родини дарую ці картини туди, де значна частина з них була створена – в Меморіальний музей Олекси Новаківського».

Це шляхетний чин, гідний не лише захоплення, але й наслідування.

Джерело: <http://zakarpatty.net.ua/Blogs/157357-Vidkryta-entsyklopediia-Mykoly-Mushynky.-III.-Shliakhetnyi-Chyn>

У ЛЬВОВІ ВИСТУПИВ ЛЕМКІВСЬКИЙ КОЛЕКТИВ З ПОЛЬЩІ

У п'ятницю, 13 травня 2016 року на запрошення Львівського обласного товариства «Лемківщина» і товариства «Україна – Світ» до Львова завітав лемківський колектив «Співаночка» з с. Мокре (Підкарпатське воєводство, Польща).

Гості дали концерт у приміщенні школи №62 (вул. Театральна, 11), відтворивши традиційні українські вечорниці. Під час виступу вони виконали лемківські пісні, розповідали небелиці та приповідки, намагаючись відтворити звичаї українців, які були поширені на території Лемківщини.

Крім учнів та працівників школи на виступ прийшли представники львівських суспільно-культурних товариств, багато з яких особисто пам'ятає великодні обряди, що припали на період їхнього дитинства доки депортації не обірвала зв'язок з рідною землею.

Посол Канади відвідав Музей-садибу родини Антоничів

21 травня 2016 року до Борятини прибули гості із Канади – Посол Канади в Україні Роман Ващук із родиною, які відвідали Музей-садибу родини Антонича, місцеву церкву і церкву, а також могилу батьків Богдана-Ігора Антонича.

Прадід Романа Ващука Олексій Кулинич у 1930-х роках був директором школи у Борятині, а маму – п. Марту у греко-католицькій церкві Успіння Богородиці хрестив отець Василь Антонич – батько Б.-І. Антонича.

Гості відвідали музей-садибу, прадідівську школу, могилу батьків Антонича та подарували до музею дуже цінні експонати – фотографію з весілля доньки О. Кулинича – Ольги, на якій зображені Б.-І. Антонич та Олексій Кулинич, а також звукозапис спогадів бабусі посла про Антонича та його родину

ВОЛОДИМИР ОДРЕХІВСЬКИЙ: «БУТИ РЕКТОРОМ – ТЕЖ ТВОРЧА РОБОТА»

Новообраний керівник Львівської академії мистецтв – про майбутні зміни у вузі, особливості творчих династій та «путівку в життя» від П'єра Кардена

Відомий скульптор Володимир Одрехівський (на фото) освоюється у новій іпостасі — ректора Львівської національної академії мистецтв. Саме його кандидатуру переважною більшістю голосів підтримав колектив художнього вишу. 18 травня

відбулася урочиста інавгурація нового керівника. Журналіст «ВЗ» зустрілася із Володимиром Одрехівським.

...Всупереч стереотипним уявленням про «творчий безлад», на робочому столі у ректора — порядок ідеальний, папірець до папірця. «Я тільки вчуся розкладати документи», — жартує Володимир Васильович. І сам він акуратний, підтягнутий, уважний до дрібниць. Одне слово, рафінований інтелігент...

— Пане Володимире, десять років тому в одному з інтерв'ю ви казали, що життя з кожним днем стає все цікавіше. Тепер, коли вас обрали ректором, що скажете?

— Скажу те саме — життя дуже цікаве. З'являється новий життєвий досвід. Від торішньої осені, як почалася передвиборча кампанія, для себе відкрив багато нового і приємного, перш за все у людях. Хоча в Академії майже усіх знав, але щораз глибше пізнаю тих, із ким працюю.

— Зазвичай у вишах, наукових колективах не обходиться без інтриг. Можливо, під час передвиборчої кампанії деякі колеги відкрилися і у негативному аспекті?

— В Академії я такого не спостерігав. Наш колектив — це талановиті, високопрофесійні митці та науковці. Багато з них — європейського, не побоюся цього слова, світового рівня. Це майстри міжнародного класу Володимир Овсійчук, Олег Боньковський, Ігор Стеф'юк, академіки Любомир Медвідь, Андрій Бокотей та багато інших. Не має значення, хто голосував за мене, хто проти. Я колегам сказав: «Я прийшов сюди на певний час і хотів би щось добре зробити».

Прагну об'єднати усіх, хто працює для Академії, а не займається інтригами чи кулуарними розмовами... Мене не цікавить, хто про мене щось говорив. Мене цікавлять мистецькі справи і розвиток Академії.

— Ви, як скульптор, маєте творчі плани, що само собою вимагає надзвичайної віддачі. Як зважилися взяти на себе ще й ношу ректорства? Як збираєтеся поєднувати цю посаду з творчістю?

— Для мене ректорство — теж цікава творча робота. Академія — велика структура. Відтак це велика відповідальність. Вже у процесі виборів відчув, що починаю змінюватися. Намагаюся ще більше себе організувати, свій час, пришвидшити мислення. Це дуже зобов'язує. Щодо творчості — зараз, зрозуміло, менше займався творчістю. Але вже знаходжу час для творчої роботи. Чим більше людина зайнята, тим більше встигає.

— Які ваші перші кроки на новій посаді?

— У нас творчий вуз. Є група, яка обстоює принципи класичного мистецтва, є прихильники сучасних мистецьких напрямів і змішування багатьох галузей (медіа, перформансу, кіно, фото). Моя справа – спробувати погодити різні тенденції, сприяти їх розвитку. Маємо дружні зв'язки з художніми академіями Європи, із двома найбільшими академіями України — у Києві і Харкові. Хотілося б поєднати усю цю різноманітність, мозаїку. Як художник пробую і сам змінюватися, і хочу, щоб Академія розвивалася, щоб це не була «фабрика мистецтва».

— Які нові напрями, спеціальності плануєте відкривати?

— Виходячи з наших реальних фінансових можливостей, на найближче майбутнє бачу декілька пріоритетів. По-перше, треба показати нашу Академію світові. Потрібно створити потужний структурований сайт. Як каже молодь: якщо тебе нема в Інтернеті, значить, ти не існуєш. Треба показати творчість наших талановитих студентів, видатних митців-педагогів та мистецтвознавців. Які у нас були попередники! Це мої вчителі-скульптори Еммануїл Мисько та Дмитро Кравич, Валентин Борисенко, Олег Мінько, Зеновій Флінта... Треба готувати добру монографію про Академію. Цього року готуємося до ювілею (70 років). Потрібно себе рекламувати. Конкуренція на освітньому ринку особливо загострилася. Тепер кордони у світ більш відкриті. Молодь все більше «проїжджає повз Львів» і їде вчитися у Польщу, в Європу. Це серйозна тенденція. Зараз в

Академії вчиться переважна більшість нельвів'ян. До нас їдуть зі Східної України, з Південної.

— Так, чула, навіть студенти коледжу імені Труша кажуть, що за найменшої можливості треба вступати у Польщі... Як будете собі давати раду з цим?

— У нас єдиний шлях зацікавити абітурієнтів — тільки якістю. Мусимо показати, які ми відкриті для світу.

— Зараз в Україні така «мода» — усі борються з корупцією. Чи актуальна ця тема для АНАМ?

— Не бачив, щоб у нас були якісь елементи корупції. Часом про це говорять. Не довіряю чуткам. Талановита молода людина, яка мріє стати митцем і добре підготується, без проблем вступає в Академію. Останніми роками вступні іспити (тепер це називається випробування з мистецьких спеціальностей — рисунок, живопис, скульптура) проводяться надзвичайно прозоро — є відеоспостереження онлайн, батьки і всі зацікавлені запрошуються до огляду екзаменаційних робіт. Коли роботи у всіх перед очима, навіть непрофесіоналу видно, де хороша робота, а де слабенька. Ми, педагоги, особливо зацікавлені, щоб в Академію вступали найздібніші. Для мене і для колег, які за це відповідають, це серйозне завдання — не допустити у нас корупції.

— Ваш батько Василь Одрехівський був відомим скульптором, ви — теж відомий скульптор, ваш син Василь — талановитий молодий скульптор. Династійність допомагає на життєвому шляху чи є у цьому якась певна запрограмованість? Можливо, ви чи ваш син хотіли мати якусь іншу професію?

— У нас дуже демократична родина. Починаючи від батька. Він був винятково добра людина, але разом із тим — вольова, бо був найстарший син у батьківській родині. Так, я народився у мистецькій сім'ї, моя мама — Марія Байко, співачка, музикант, батько — художник. Будучи у тому середовищі, міг бути і музикантом, і співаком, і художником. Вісім років вчився грати на фортепіано, вчився у спеціалізованій школі з поглибленим вивченням німецької мови. Навчався в дитячій художній школі. Змалку бігав у майстернях відомих митців... Батьки мене водили на виставки, концерти. Ніхто не примушував, просто давали можливість вчитися.

Мене часто питають, чому я не став музикантом чи співаком. Тому що образотворче мистецтво мені більше подобалося. Мій син так само зробив свій вибір. Якщо подивитися на те, чим займався Василь Одрехівський-старший, я, і тепер Василь Одрехівський-молодший —це різні художники.

Великий поштовх мені на початку 1990-х дало стажування у Паризькій академії мистецтв. Також багато дав і Ленінград, де я вчився в аспірантурі.

— Знаю, що «путівку» у мистецьке життя Франції вам дав відомий кутюр'є П'єр Карден — побачивши ваші роботи на виставці, запросив виставитися у своїх залах на Єлисейських полях. Як вплинув на вас французький період?

— Це було дуже велике відкриття для мене як молодого художника. Саме середовище — вільне. Вже не кажу про Париж... Це і культура, і сучасна ультрамодерна архітектура. Відтоді низка моїх робіт набула зовсім іншого характеру. Якщо окреслювати це одним словом, то це — свобода. Більша розкріпаченість мислення, уяви, розширення меж свідомості, змінилося саме ставлення до мистецтва.

— Не було думки залишитися у Франції?

— Ніколи не мав наміру покидати Україну. У Франції кажуть, що є три типи українців. Перші приїжджають, захоплюються і там залишаються. Другі приїжджають, дивляться, їм не подобається, їдуть геть і не хочуть повертатися. А треті вміють поєднати одне і друге. Очевидно, я належу до третіх... Українці мають великі духовні скарби. І ми маємо величезний шанс. Я багато творчо працював у Франції, мав більше сорока персональних виставок, встановив декілька великих скульптурних композицій у публічному просторі. Коли ж повертався до Львова, думав, чому б нам не підняти Академію на вищій, європейський рівень? Щоб до нас їхали вчитися, а не ми до них.

— Зараз дискутують про архітектурний імідж Львова, про пам'ятники. Як оцінюєте львівські пам'ятники? Які вас, можливо, дратують, а які тішать?

— Дуже добрим пам'ятником у Львові є пам'ятник Іванові Франку. Його автори втілили основні принципи класичної європейської пластики, які приніс у Львів їхній вчитель, професор Іван Севера. Цей монумент – одна з ранніх робіт, де проявили себе талановиті скульптори, які потім стали дуже відомими — Валентин Борисенко, Еммануїл Мисько, Дмитро Крвавич, Василь Одрехівський, Яків Чайка.

Із давніх робіт добрим прикладом містобудівної скульптури є пам'ятник Адаму Міцкевичу.

Львівські пам'ятники — складне питання. Але я би майже жоден не знімав (сміється. — Авт.). Мене питали, як оцінюю пам'ятник Степану Тудору. Його хочуть демонтувати з ідеологічних міркувань. Це природно: приходить новий ідеологічний устрій — попередників знімають. Але коли гортаємо історію мистецтва, бачимо багато монументів, встановлених тодішнім політичним діячам, які зараз сприймаємо як цінні художні твори. Наприклад, кінна статуя Гаттамелаті, яка зараз є класикою, а у житті він був неоднозначною особистістю (кінна статуя авторства Донателло, зображує кондотьєра де Нарні, прізвисько якого означає «хитра кішка», XVI ст. — Авт.). Пам'ятник Тудору (скульптор Дмитро Крвавич) має хороші пластичні якості і виразний образ. Якщо б його таки знімали, то обов'язково необхідно зберегти як приклад високої культури.

— Чи у Львові не забагато пам'ятників?

— Львову бракує пам'ятників! Не треба боятися встановлювати нові. Але підходити до цього обережно, насамперед до масштабу скульптури, її органічного поєднання з середовищем. Щоб новий пам'ятник мав хоча б один крок вперед від того, що до нього робилося. Щоб не був банальним повторенням попередніх рішень. В Європі не бояться новаторства. Там є приклади, коли у стару архітектуру вставляють ультрасучасні рішення.

— А у Львові списи ламають, чи треба історичну архітектуру поєднувати із новою забудовою...

— Зону ЮНЕСКО не можна чіпати. В інших місцях — будь ласка, не треба цього боятися. У Франції просто посеред Лувру поставили скляну піраміду. Це дуже незвично! Але виглядає фантастично! Відважне рішення, поєднання різних стилів, різних епох. Найголовніша позиція у просторовому мистецтві — масштаб. Новітня будівля банку на площі Міцкевича, яку всі критикують, у першу чергу, просто завелика. Хай буде архітектура найнесподіваніша, але вона має бути у масштабі. Ми вже звикли до Катедрі, милуємося нею. Але ж це — поєднання двох стилів! Внизу готика, нагорі — бароко. Тоді, мабуть, це було відважне рішення.

— Як справа із вашим пам'ятником Богдану-Ігорю Антоничу? Чи встановлять його цього року?

— Це робота, яку я виграв у багатоетапному конкурсі, серед близько 50-ти проектів. Це не просто пам'ятник, а композиція, присвячена поезії Антонича. Заплановано встановити її на вулиці Городоцькій, трохи вище цирку, у сквері. Чекаємо, що Галицька райадміністрація виділить кошти на відлив у бронзі і благоустрій території. Обіцяли цього року. Цю роботу я дуже хотів зробити. Люблю такі поетико-філософські, лірико-музичні композиції, де червоною ниткою проходить ідея вічної єдності людини і природи, невмирущості духу та матерії. Мене цікавить мистецтво світле, яке дає енергію для думок...

— Чому у Європі переважно маленькі пам'ятники, камерні, душевні, наприклад, простій людині чи тварині, а у нас — як наслідок тоталітаризму — великі, домінуючі, які пригнічують людину?

— Я згоден, це не шлях у монументальному мистецтві. Твори, великі за розміром, але бідні за змістом, не мають сенсу. Скульптуру можна зробити невелику, але вона буде монументальна за духом і формою. Головне – висока духовність і багатопланова образність.

Довідка «ВЗ»

Володимир Одрехівський народився у Львові 14 травня 1955 року в лемківській родині. Народний художник України, заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, лауреат низки вітчизняних та міжнародних відзнак. У 1977 р. закінчив Львівський інститут декоративного та прикладного мистецтва (тепер — Львівська національна академія мистецтв). Закінчив аспірантуру Ленінградського вищого художньо-промислового училища ім. В. Мухіної, стажувався у Вищій мистецькій школі у Парижі. Реалізував в Україні та за її межами понад 50 об'єктів у галузі публічної скульптури та виконав понад 200 скульптурних творів для інтер'єру. До обрання на посаду ректора ЛНАМ завідував кафедрою монументально-декоративної скульптури.

Дружина Ольга — мистецтвознавець, закінчила Львівську академію мистецтв. Син Василь Одрехівський навчався у Львівській академії мистецтв і у Вищій національній школі мистецтв міста Бурж (Франція). Працює у галузі скульптури, перформансу, відеоарту, інсталяції. Аспірант Львівської національної академії мистецтв, викладач. Торік провів першу персональну виставку.

Автор Юлія Ліценко

Джерело: <http://wz.lviv.ua/interview/172566-volodymyr-odrekhivskyy-buty-ректором-tezh-tvorcha-robota>

ПОДІЇ. ІСТОРІЯ. ЖИТТЯ.

ЛЕМКИ В ДІАСПОРІ. Ч.6. ЕМІГРАЦІЯ ЛЕМКІВ ДО США

(ПРОДОВЖЕННЯ)

У міжвоєнний період в США виникло кілька установ та організацій, присвячених виключно Лемківщині. Їх завданням було зупинити політику польського уряду, спрямовану на асиміляцію лемків.

**Participants of First Lemko Congress in Philadelphia,
6.VI.1936.**

Photo from archives of V. Lesniak

У 1922 році з ініціативи уродженця с.Кункова Віктора Гладика (1873-1947) в Нью-Йорку було засновано Лемківський комітет допомоги, що ставив за мету допомагати лемкам в Європі. Друкованим органом Комітету була газета «Лемковщина» (1922-

1926), що виходила нерегулярно (загалом 33 випуски) під редакцією В.Гладика лемківським варіантом російської мови. Її наступницею стала газета «Лемко» (1928-1939), що видавалась у Філадельфії (1929-31), Клівленді (1931-36) та в Нью-Йорку (1936-39) лемківською говіркою та англійською мовою, спочатку як місячник, від 1929 р. – як тижневик, а від 1939 р. – двічі на тиждень. У 1929 р. газета стала органом Лемко-Союза в США та Канаді – найбільшої суспільно-культурної організації лемків у Північній Америці. Її співзасновником був Дмитро Вислоцький (1888-1968) – уродженець с.Лабова (псевдонім Ваньо Гунянка). Після 1934 року Лемко-союз набрав прорадянської та прокомуністичної орієнтації, пропагуючи ідею переселення лемків Польщі в Радянський Союз. Під час Другої світової війни Лемко-Союз зібрав значну фінансову допомогу для Радянського

Союзу, однак незважаючи на це, його засновника Д.Вислоцького американський уряд видворив у Польщу, звідки він потрапив спочатку до Ужгорода, а потім до Львова.

У 1946 р. заможний лемківський промисловець Петро Гардий (1897-1989) із с.Юрівці, заснував у м.Йонкерс *Лемківський комітет допомоги* (Лемковский реліфовий комітет в США) з метою економічної допомоги русинам-лемкам у Польщі, Україні та Словаччині. Комітет діяв у рамках Лемко-Союзу. Його чільними представниками, крім П.Гардого, були: М.Кисляк, С.Пиж, В.Гладик та Й.Федорко. Операція «Вісла» 1947 р. та комуністичний переворот у Чехословаччині 1948 р. перекреслили плани організації. У 1957 р. АКД відновив свою діяльність. Його голова П.Гардий вступив у контакт з посольствами Польщі та Чехословаччини в США, які надали йому візу для відвідання цих країн. У тому ж 1957 р. П.Гардий відвідав Польщу та Чехословаччину, вів переговори з високими представниками цих країн, між іншим, про побудову металургійного комбінату, де працювали б виключно русини-лемки, однак ці переговори виявились безрезультатними. Діяльність АКД обмежилась до мінімальної допомоги лемкам Польщі.

У 1939 році лемки-емігранти США заснували *Карпаторусский Американский Центр* з осередком у Йонкерсі. У тому ж році організація побудувала просторий будинок культури під назвою *Лемко-голл* з рестораном та конференц-залом на 300 осіб. У будівлі знаходилось приміщення Лемко-Союзу, його друкарня та офіційний друкований орган «*Карпатска Русь*». У 1999 р. Центр було продано.

У 1934 році з ініціативи уродженця с.Лосе Михайла Дудри (1912-1982), Василя Карбовника та Василя Левчика в Нью-Йорку було засновано *Комітет Допомоги Лемківщині*, який через два роки змінив назву на *Організація Оборони Лемківщини* (ООЛ) з друкованим органом «*Лемківський дзвін*» (1936-1940). У 1936 р. ООЛ поширила сферу своєї діяльності також на Канаду. Під час Другої світової війни ООЛ з політичних причин була змушена припинити діяльність, однак у 1958 р. з ініціативи уродженця с.Красна *Юліяна Налисника* (1890-1960), вона відновила діяльність у Йонкерсі і стала захисником лемків в Польщі, Словаччині та в інших країнах, що опинилися під тоталітарним комуністичним режимом. ООЛ твердо стоїть на українських позиціях, вважаючи лемків етнографічною групою українського народу. Її друкованим органом є кварталник «*Лемківщина*», заснований у 1970 р. (перша редакторка Уляна Любович, опісля Орест Питляр, а

від 1985 року Марія Дупляк – від 1983 р. голова Крайової Управи ООЛ в Америці; редактор – Павло Лопата).

Багатою також є видавнича діяльність ООЛ. 1967 р. нею видано найповніші «Зібрані твори» Б.-І.Антонича (400 ст.), а в 1988 р. – двотомник «Лемківщина: Земля – Люди – Історія - Культура» (редактор Б.Струмінський; 1066 стор.), в якому є й окремий розділ Ярослава Падоха про лемківську діаспору.

У 1977 році з ініціативи ООЛ у Нью-Йорку була заснована *Фундація Дослідження Лемківщини* (голова від часу заснування до 1994 року Мирон Мицко), яка між іншим, фінансово підтримувала журнал «Лемківщина» та «Анали Лемківщини», а також українські видання у Польщі. Фундація видала кілька цінних книжок, поміж яких монографію «Дерев'яна архітектура Українських Карпат».

У 1970 році при ООЛ у м.Стамфорт було створено Український лемківський музей (керівник – Іван Сквіртнянський, куратор – Микола Дупляк), в якому крім історичної та етнографічної експозиції (фотографії, документи, вбрання, писанки) знаходяться бібліотека та архів ООЛ, а також частина архіву Української повстанської армії.

Політичні емігранти Карпатської України та Чехословаччини, які прибули в США після Другої світової війни, у 1949 році заснували земляцьку організацію *Карпатський Союз* з метою захисту прав Закарпатської України від свавілля радянських та чехословацьких властей та для налагодження співпраці з давньою закарпатською еміграцією. Організація нараховувала кілька сотень членів і мала свої філії в кількох містах США. Співпрацювала із земляцькими організаціями в Західній Європі та Австралії. Головними діячами КС були: В.Черешня, В.Шандор, В.Комаринський, М.Шпонтак та інші, а його друкованим органом був місячник «*Карпатська Зоря*» (1951-52). Організація фінансувала видання кількох книжок, переважно спогадів. З її ініціативи у 1957 р. було засновано *Карпатський Дослідний Центр* в Нью-Йорку, а у 1990 р. Союз налагодив стосунки з рідним краєм, куди надсилав гуманітарну допомогу.

У 1989 році група закарпатських українців США на чолі з Василем Маркусем заснувала «*Комісію зв'язку й інформації закарпатських українців у діаспорі*» (КоЗІ), з метою взаємного інформування про закарпатські та лемківські справи на рідних землях і в діаспорі. КоЗІ влаштувала річні наради та конференції в Ужгороді,

Пряшеві, Києві та США, фінансувала видання книжок та організувала допомогу жертвам повені на Закарпатті. Друкований орган – кварталник *«Інформаційний листок КоЗІ»* (до 2003 року вийшло 62 номери), 150 примірників якого розповсюджувалося на Закарпатській Україні, 50 – у Словаччині, а 20 – в Чехії.

Після Другої світової війни лемківська громада в США поповнилась новою, вже третьою хвилею емігрантів з Польщі та Словаччини. Вони органічно влилися у вже існуючі лемківські та карпаторуські організації. Також були створені нові організації, переважно проукраїнського спрямування.

У 1952 році група лемківських акціонерів купила 126 акрів (понад 50 га) землі за 175 000 доларів у м. Монро, штат Нью-Йорк, і створила там *«Лемко-парк»*, де відбувалися визначні фестивалі, Дні молоді, Дні «Талергофа», тощо. Згодом тут побудували каплицю та музей. На жаль, *«Лемко-парк»* потрапив у фінансову скруту і в 1997 році уряд його конфіскував за несплату податків.

У 1973 р. у м. Йонкерс було засновано *Світова Федерація Лемків*, яка об'єднувала лемківські організації США та Канади. Майже 25 років (1973-1997) її очолював лемко із Височан (біля Сянока) Іван Гвозда (1928) – редактор журналу *«Анали СФЛ»*. Федерація звертала увагу світової громадськості на порушення людських прав лемків у «старому краї» та писала листи в міжнародні організації та уряди Польщі й Словаччини на захист своїх земляків. Після розпаду Радянського Союзу до СФЛ влилися новостворені русинсько-лемківські організації Польщі, України, Сербії, Хорватії, Угорщини, Словаччини та Румунії. На Другому конгресі СФЛ у Львові організація, підкреслюючи свій проукраїнський характер, змінила назву на *Світова Федерація Українських Лемківських Об'єднань (СФУЛО)*. Перший голова – Федір Гоч, директор Музею лемківської культури в Зиндранові (Польща). У 1997 році керівництво СФУЛО перебрав на себе Іван Щерба (1999-2007) зі Львова.

У 1978 році з ініціативи Петра Роберта Магочія був створений *Карпаторусинський дослідний центр* у Фейрв'ю (США) з метою дослідження та пропаганди карпатських русинів вдома й у світі як окремої національної групи. З Центром співпрацюють науковці Америки та Європи, яких об'єднує ідея самостійності «русинського народу». Центр влаштував кілька наукових конференцій та забезпечив стипендіями студентів і науковців зі США та Європи, видавав англomовний кварталник *«Carpatho-Rusyn American»* (1978-1997 –

редактор Патриція Кравчик) та серію науково-популярних книжок, переважно власних праць Магочія й перекладів англійською мовою давніших праць про русинів-українців Закарпаття.

Після 1989 року, спочатку в Закарпатській Україні, пізніше майже в усіх країнах, де живуть русини-лемки (Польщі, Чехії, Словаччині, Сербії, Хорватії, Угорщині, Румунії, Молдові, США), виникли громадські організації, що мають за мету довести, що русини (лемки, руснаки) не є складовою частиною українського народу, а являються собою четвертий східнослов'янський народ, який повинен бути визнаний і фінансово підтримуваний урядом кожної держави, де вони перебувають. Ідеологом та лідером цього руху є згадуваний вже П.Р.Магочій, керівник Кафедри українознавчих студій Торонтського університету в Канаді. Вершиною його діяльності є *«Енциклопедія історії та культури карпатських русинів»* (співупорядник Іван Поп), третє видання якої появилoся 2010 року в Ужгороді (перекладі з англійської на українську мову). У 1991 р. русинські організації об'єдналися у федерацію *Світовий Конгрес Русинів* (СКР), який кожного другого року проводить всесвітні з'їзди у країнах поселення русинів-лемків. Друкованим органом СКР є двомісячник «Русин», який виходить у Пряшеві під редакцією Олександра Зозуляка (нар. 1953).

Здається, що останнім могіканом карпаторуського москвофільства в США, що не визнає українців окремою нацією, а лише північною галузкою «великого російського народу» був уродженець Пряшівщини, православний священик Андрій Шабак (1915-1988), який із своєю дружиною Анною (1922-1997), синами Константином (нар. 1948) та Андрієм (нар. 1950) заснував у 1980 р. у Форт Лаудердейл *Карпато-руський науково-дослідний етнологічний центр*. Цей інститут (нині у складі лише двох осіб) для своєї діяльності одержав значні кошти, які дозволяють йому від 1983 р. видавати щомісячник *«Карпаторусские отзвуки»* російською та англійською мовами (тираж 3000 примірників) та поширювати у світі ідею *«Славянского мира во главе с Великой Россией»*.

Автор Микола Мушинка

Джерело: Мушинка М. Лемки в діаспорі // Науковий збірник Музею Української культури у Свиднику. Вип.27. Історія та культура Лемківщини / Гол. ред. і упор.

М.Сополига. – Свидник, 2013. – с.424-431

ПОСТАТЬ

**Андрій Дещиця: Люди в Польщі проявляють більше
бажання співпрацювати з Україною**

Андрій Дещиця:

**Люди у Польщі
проявляють більше бажання
співпрацювати з Україною**

 Наш вибір
Газета для українців в Польщі

З послом України у Польщі Андрієм Дещицею говоримо про зміни в польсько-українських міждержавних відносинах, проблеми, з якими громадяни звертаються до Посольства, та діалог істориків та тему Волині.

«Наш вибір»: Минуло понад два роки від завершення Євромайдану та початку російської окупації Криму. Протягом цього часу українська проблематика весь час знаходилась у фокусі польської влади. Чи змінився характер польсько-українських відносин на офіційному рівні?

Андрій Дещиця: Кардинальних змін не відбулося. Незважаючи на те що у Варшаві та Києві протягом двох років змінилися президенти, парламенти та уряди, двостороння співпраця між країнами, як і раніше, розвивається в усіх напрямках. Звичайно, через зміну влади в Польщі знадобився певний період, аби нав'язати та активізувати нові контакти, але всі механізми міждержавної співпраці зараз задіяно, і, сподіваюся, вони принесуть належні результати в майбутньому.

«НВ»: А якщо говорити про ставлення польського суспільства до українців – воно змінилося? Під час Євромайдану в Польщі було помітне

зростання зацікавленості Україною, чимало поляків із захопленням спостерігали за мужніми вчинками своїх сусідів. Чи Вам не здається, що у 2016 році ситуація вже не виглядає так райдужно?

АД: У першу чергу скажу, що ставлення самих українців до українського уряду змінилося. Після Майдану було багато ейфорії та сподівань, але, очевидно, реформи відбуваються не так швидко, як хотілося б людям, у результаті – розчарування. Вважаю, подібне відчуття мають і поляки, коли спостерігають за темпами змін в Україні. У Польщі є розуміння, що люди на Майдані загинули за демократію та європейський вибір. Думаю, частину поляків дивує, що наближення до Європи в Україні триває так довго. З іншого боку, я часто чую думку, зокрема від наших польських партнерів, що реформи в Польщі тривали понад десятиліття, і реформа місцевого самоврядування, яку поляки зараз консультують в Україні, також.

«НВ»: Ставлення поляків до українців – це не тільки оцінка реформ чи ставлення до людей на Майдані, яких вони знають з телевізора. Це ставлення до конкретних громадян України, які приїжджають до Польщі й кількість яких щороку зростає. Лише у 2015-му польські консульства видали українцям понад 950 тисяч віз, а воєводи – 60 тисяч дозволів на проживання. На фоні імміграційної кризи в ЄС, яка також впливає на ставлення поляків до іноземців, вам не здається, що ставлення до українців теж змінилося?

АД: У різні періоди року на території Польщі дійсно може перебувати мільйон українців. Це представники різних соціальних та професійних груп. Незважаючи на те що наших співгромадян тут стає все більше, я не спостерігаю зростання напруження у відносинах між українцями й поляками. Польські працедавці високо оцінюють професійний рівень українців та їхнє ставлення до роботи. Подібність мови, ментальності, культури допомагають нам краще розуміти один одного. Тому, думаю, питання іммігрантів, яке зараз так гостро стоїть у Західній Європі, не набуває подібного значення в Польщі, де українці добре дають собі раду з інтеграцією.

«НВ»: А як сприймати зростаючу популярність ультраправих, яку показали хоча б останні вибори до Сейму? Якщо подивитися, що в Інтернеті пишуть деякі учасники руху народовців, які мають десятки тисяч фанів, то можна

зробити висновок, що агресія проти українців, нехай поки віртуальна, але є.

АД: Радикальні рухи в будь-якій країні, звичайно, не сприяють розвитку демократії. Чим надійніший фундамент демократії – тим менше в суспільстві насильства та радикалізму. Якщо ультраправі рухи діють у площині закону, то демократична держава має гарантувати їм право на діяльність. Але водночас вона повинна ефективно реагувати на випадки, коли закон порушується і в публічному просторі сіються настрої, що можуть призвести до насильства чи проявів нетерпимості.

«НВ»: З якими проблемами останнім часом українські мігранти найчастіше звертаються до Посольства та Консульства?

АД: Найбільша кількість інтересантів звертається з проханням про отримання біометричних паспортів. До речі, у Варшаві ми відремонтували приміщення Консульського відділу, розширили його, щоб наші громадяни могли зачекати на розмову з консулом у комфортних умовах. Також ми запровадили електронну чергу, аби громадяни могли краще розпланувати свій час. Окрім паспортів, людей цікавить реєстрація народжених дітей, оформлення посвідчень для повернення до України. До Посольства ж в основному приходять із пропозицією підтримати різні культурно-інформаційні проекти. Це, зокрема, промоційні заходи українських авторів, художників, музикантів. Посольство, як правило, підтримує і, в міру своїх можливостей, допомагає в реалізації цих ініціатив.

«НВ»: Як Ви зауважили, більшість звернень українських громадян до Посольства пов'язані з культурною співпрацею. То, може, час на відкриття українського культурного центру чи інституту, який би опікувався такими ініціативами?

АД: Ця ідея весь час обговорюється, але для її реалізації потрібні кошти. Ми посприяли реєстрації у Варшаві фонду «Український інформаційний центр» як громадської організації: він уже має свій рахунок, але на ньому поки немає грошей. У нашому Посольстві номінально є посада керівника культурно-інформаційного центру, проте центру в розумінні окремого приміщення, персоналу, матеріально-технічної бази і відповідного кошторису поки не існує. Але це не означає, що культурний напрям у роботі Посольства відсутній. Навпаки,

кількість заходів, які ми організуємо чи надаємо сприяння в реалізації, постійно зростає. Працюємо згідно з наявними реаліями і можливостями. У зв'язку з цим, вважаю, що є сенс об'єднати зусилля дипломатів та громадських організацій у царині промування української культури. Фондові, який існує поза Посольством, легше знайти кошти на свої акції.

Фото: Посольство України у Польщі

«НВ»: Крім культури українських мігрантів у Польщі цікавить освіта. Батьки маленьких українців часто говорять, що їм потрібна суботня або недільна школа на зразок тієї, що діє для дітей представників української нацменшини. Чи збирається Посольство виступити з якоюсь ініціативою в цій справі?

АД: Ми кілька разів піднімали це питання в розмовах з Міністерством національної освіти Польщі, його торкалися також учасники міжурядових переговорів. Саме польське законодавство регламентує такий, а не інакший порядок створення шкіл з іншою мовою навчання. Але тут важливу роль можуть зіграти громадські організації, які ми в разі потреби підтримаємо. Я знаю, що це тривалий процес. Наразі бачу два виходи: або ми шукаємо фонд, який залучатиме кошти для оплати послуг вчителів на базі вже існуючої суботньої школи в Варшаві, яку було відкрито за сприяння Посольства у 2007 році, або йдемо

шляхом більш заможних держав, які мають Британську школу, Американську школу, але тоді цей проект вимагатиме підтримки з боку офіційного Києва. Польське законодавство дозволяє відкрити таку іноземну школу, проте тут знову ж повстає питання коштів, яких в українському бюджеті наразі немає.

«НВ»: Як Вам співпрацюється з організаціями, заснованими українськими мігрантами у Варшаві?

АД: Те, що після Євромайдану виникло декілька таких організацій, я вважаю ознакою здорового організму. Добре, що їхня діяльність поширюється на все більше ділянок суспільного життя. Посольство намагається долучитися до їхніх проектів. Чим більше українських організацій – тим краще представлена Україна в Польщі.

«НВ»: Важливим партнером для української держави є також Об'єднання українців у Польщі. Які спільні проекти має зараз Посольство з ОУП? Особливо в регіональних осередках української меншини в Польщі можна почути, що Київ замало уваги звертає на їхню діяльність.

АД: Ми співпрацюємо з усіма осередками ОУП: коли я їжджу по регіонах, завжди зустрічаюся з представниками автохтонної української меншини. Високо ціню діяльність ОУП. Представники Посольства були присутні на святкуванні ювілею української гімназії у Білому Борі, привезли вітального листа від міністра освіти України. Так, є проблеми, що таким навчальним закладам бракує підручників, їх рідко відвідують гості з України. Реалії в нашій державі виглядають так, що значна частина бюджету йде на протистояння російській агресії, тому, на жаль, українська держава не може повною мірою фінансувати розвиток освітніх та культурних проектів за кордоном. Минулого року Посольство виділило ОУП близько восьми сотень доларів на закупівлю книг українською мовою. Цього року державним бюджетом передбачені певні кошти, зокрема, на проведення разом з українськими організаціями в Польщі семінару з відзначення 150-літнього ювілею Михайла Грушевського, підтримку українського друкованого видання (поки, правда, ще фізично ці кошти не надійшли до Посольства). Це невеликі суми, за що, звичайно, можна критикувати Україну, але важливо, що навіть в нинішніх складних умовах держава їх виділяє. Ми ніколи не відмовимося від підтримки української нацменшини в інших країнах, просто цей процес зараз дещо обмежений через актуальні політичні події. З іншого боку, ми вважаємо, що зараз Україні в умовах російської агресії вкрай необхідна єдність і консолідована

підтримка з боку української громади за кордоном. Незалежно від того, де ми живемо чи громадянами якої держави ми є, ми – українці, і це має стати основним фундаментом для нашої співпраці та спільної підтримки України в її боротьбі за незалежність і європейське майбутнє.

«НВ»: Тема, якої не можемо уникнути, коли говоримо про польсько-українські відносини, – це Волинська трагедія. Цього року Сейм може прийняти постанову, яка визнаватиме події на Волині у 1943 році геноцидом. Вже є проект постанови у справі встановлення Дня пам'яті мучеництва кресов'ян, де в одному рядку говориться про жертви німецького фашизму, радянського тоталітаризму та українського націоналізму. Якою буде реакція Києва, якщо польські депутати ухвалять подібні документи?

АД: Я б не поспішав з прогнозами щодо того, якою буде оцінка України, адже знаю, що серед польських депутатів триває дискусія, як має виглядати згадана постанова. Хочу нагадати, що українська сторона чимало разів декларувала та доводила готовність вести розмову на тему Волинської трагедії. Те, що продовжується діалог між Українським та Польським інститутами національної пам'яті, є доказом, що такі розмови потрібні. Більше того, що важливо, цей діалог істориків, друга зустріч яких відбулася нещодавно у Варшаві, відбувається саме з ініціативи Українського інституту національної пам'яті, і це є підтвердженням того, що ми не ховаємося від правди, а готові її фахово шукати й обговорювати. Сподіваюся, рішення, які будуть ухвалюватися і польськими, і українськими політиками, спиратимуться на автентичні документи та об'єктивні оцінки істориків. На такій тематиці, як Волинь, не можна спекулювати. Або рішення у сфері історичної пам'яті та її вшанування будуть підкріплені реальними фактами й документами з минулого, або вони будуть популістськими та матимуть інші цілі, несумісні з розкриттям правди. Ми не можемо заборонити політикам говорити, що вони хочуть, – це їхнє демократичне право, натомість для польського та українського суспільства важливо в цій справі керуватися здоровим глуздом і прислухатися до думок науковців.

«НВ»: Тематика Волині останніми роками стала ласим шматком для російської пропаганди. Російські тролі не шкодують темних барв, створюючи в Польщі образ України як держави, якою керують

націоналісти. Чи Посольство має якусь стратегію протидії російській пропаганді?

АД: Не можу не погодитися – російська сторона веде пропагандистську кампанію, покликану розсварити Україну та Польщу. Від цієї загрози немає імунітету жодна держава, в тому числі Польща. І ця загроза мусить бути мінімізована, а ще краще – ліквідована. Ціль Посольства проста – не допустити розгортання провокацій, направлених на погіршення відносин між українцями та поляками. Ми намагаємося оперативно реагувати на розповсюдження різного роду фейків чи провокацій. Тут теж хочу подякувати за співпрацю громадським організаціям українців у Польщі, тому числі ОУП. Кожен факт, який може мати негативні наслідки для українсько-польських відносин, акцентується в наших розмовах з польськими офіційними особами, сигналізуємо наше занепокоєння в офіційному листуванні. З іншого боку, якщо в Польщі нищать пам'ятники на українських могилах, а злочинці потім хизуються своїм варварством на каналі так званої «Новоросії», то це необхідно розслідувати й винних покарати. Бо такі методи не є цивілізованими і не можуть мати жодного виправдання. Не дай Боже, подібне явище перекинеться на український бік кордону та спровокує так звану війну пам'ятників! Такий конфлікт ані Варшаві, ані Києву не принесе користі, тішитимуться тільки росіяни.

«НВ»: Польський приватний телеканал TVN у річницю Революції гідності показав французький фільм «Маски революції», знятий у найліпших традиціях російської пропаганди. Канал транслював стрічку без належного пояснення, що це за фільм, Посольство протестувало. Чи була якась реакція?

АД: Канал TVN відповів на наш лист протесту, потім надав нам майданчик, аби ми аргументували свою позицію. Я сподіваюся, що співпраця з каналом триватиме, але вже в більш конструктивному полі.

«НВ»: На завершення – питання особисте. Як Вам як українцеві живеться в Польщі? Чи багато Ви подорожуєте, де б воліли жити, якби не були службово прив'язані до Варшави?

АД: Це не перше моє відрядження до Польщі, тому можу стверджувати – країна сильно змінилася з часу вступу до ЄС. Наприклад, я нещодавно по роботі відвідував Торунь та Бидґощ, доїхав туди за кілька годин, усі зустрічі вмістилися в

один день. 10 років тому, з огляду на стан інфраструктури, така поїздка зайняла б 2–3 дні. Мені здається, найбільше змінилася польська провінція, не можна не помітити – влада на місцях дбає про свої гміни, розумно використовує євросоюзні дотації. Мені дуже подобається, як місцева влада промує воєводства в Польщі та на міжнародній арені. Важлива деталь – порівняно з початком 2000-х років люди тут зараз більш позитивно налаштовані на співпрацю з Україною. Наприклад, навіть осередки в невеликих місцевостях пропонують допомогу українським ветеранам АТО чи їхнім родинам. Ідея допомоги Україні є міцно вкоріненою в польському суспільстві.

Якщо б жити не у Варшаві... то, може, обрав би Вроцлав чи Гданськ. Але насправді, будь моя воля, я б більше часу проводив подорожуючи, бо в Польщі є безліч гарних місць.

Розмовляла Оксана КРАВЧЕНКО

Джерело: <http://naszwybir.pl/29939-2/>

Ян Пекло, новопризначений посол Польщі в Україні

Успіх євроінтеграції в Україні змінить і Росію

Складно й уявити сьогодні польсько-українські відносини без цієї постаті. Він багато років активно діє в неурядовому секторі, організовуючи і беручи участь у численних

конференціях і форумах з української тематики. Польські телебачення й радіо завжди охоче запрошують його до себе, знаючи, що він один із найбільш компетентних експертів з українських питань, який добре розуміє Україну і

ментальність її народу, і зможе спокійним, дещо притишеним голосом пояснити меандри української та довкола української політики.

Колишній воєнний кореспондент на Балканах, автор кількох книг, зокрема "Запах ангела", виданої зовсім нещодавно, вже понад 10 років професійно займається Україною, обіймаючи посаду виконавчого директора фонду польсько-української співпраці PAUCI.

Побувавши сотні разів в Україні і досконало вивчивши українську мову, він знову сюди повертається, але вже надовго і, за його ж визначенням, у "новому капелюсі". Свою майбутню місію в Україні він називає значним викликом, але й великою честю. Думками про свої плани щодо роботи в Україні, стан та перспективи українсько-польських відносин і регіональну безпеку Ян Пекло поділився в ексклюзивному інтерв'ю з власним кореспондентом Укрінформу.

Є ДУЖЕ БАГАТО ЗНАКІВ ЗАПИТАННЯ

- Пане посол, як ви бачите свою місію в Україні?

- Я задоволений своїм майбутнім приїздом до Києва. Як посол Польщі в Україні маю намір налагодити співпрацю з українськими друзями, яких дуже ціную, в дещо іншому, політичному вимірі. Йдеться про представників Верховної Ради, Уряду, громадянського суспільства. До останнього часу, як діяч неурядових організацій, я займався співпрацею з представниками громадянського суспільства в Україні. І я не маю намірів відмовлятися від цього, а продовжуватиму співпрацювати дуже міцно.

- Ви маєте величезний досвід у неурядовому секторі, але до цього часу не мали досвіду дипломатичної роботи. Як це може вплинути на вашу роботу?

- Робота посла буде для мене значним викликом. Є дуже багато "знаків запитання" Не зовсім так, що я не маю дипломатичного досвіду. Я був членом керівного комітету громадянського суспільства "Східного партнерства". Те, що ми робили в рамках цього комітету, було чимось на кшталт публічної дипломатії, де відбувалися різні зустрічі, зокрема з Єврокомісаром Штефаном Фюле, чиновниками Єврокомісії, і обговорювалися різні вразливі питання. Я маю також певний брюссельський досвід на тему Східної Європи, і не лише цього регіону. Думаю, що це мені стане в нагоді в майбутній роботі. Тобто, дипломатичний досвід у мене є, але він просто має трохи інший характер.

Зрозуміло, що робота посла буде для мене значним викликом, оскільки, коли я приїду до Києва, то невідомо, що буде, наприклад, з Мінськими домовленостями, якою буде перспектива санкцій проти Росії, якими будуть виклики, що стоять перед новим урядом України і прем'єр-міністром Володимиром Гройсманом. Отже, є дуже багато знаків запитання. Шлях до успіху буде спільним зусиллям моїх українських партнерів, моєї ролі як посла, польської влади, МЗС Польщі і громадянського суспільства обох країн.

ПОВЕРНЕННЯ ДО РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ

- Що зміниться у вашому житті після приїзду до Києва?

- Я вже не буду директором РАУСІ, яку я представляв до цього часу, а представником польського уряду в Україні. Це свого роду новий капелюх на моїй голові. Зрештою, те що мені запропоновано цю посаду, є для мене великою честю. Я вважаю, що сьогодні Україна і Польща мають величезний шанс, щоб реалізувати проект тісної співпраці, який до цього часу з різних причин не вдавалося реалізувати. Тут я маю на увазі Першу Річ Посполиту (середина XV - кінець XVIII ст. - ред.), коли, на жаль, Київська Русь не стала частиною великого спільного проекту, також і з огляду на діяльність Московії. Це також не відбулося і потім, коли Польща отримала незалежність після Першої світової війни, і знову була спроба відновлення союзу з Україною в рамках проекту маршалка Юзефа Пілсудського. В результаті тоді було підписано Ризьку угоду, у відповідності до якої Польща змушена була інтернувати на своїй території вояків (УНР - ред.) Симона Петлюри. А пізніше були складні моменти, пов'язані з Другою світовою війною, Волинню...

Лише незалежна, інтегрована з Європою Україна у змозі забезпечити безпеку всього європейського проекту і східних кордонів ЄС

- І ці проблеми все ще залишаються актуальними. Чергові річниці трагічних подій на Волині весь час це підтверджують. Яким чином можна врешті наблизитися до вирішення цієї проблем у двосторонніх відносинах?

- Я дивлюся на це з оптимізмом, адже в нас не має іншого виходу. Якщо ми хочемо реалізувати проект європейської інтеграції України, то мусимо піднятися над злобою і проблемами минулого, і думати про майбутнє. Без сумніву, в цьому випадку важливим є те, що Росія розпочала агресивні дії проти України. Зараз очевидно є підтримка України з боку Польщі, і ми б дуже хотіли, щоб

процес європейської інтеграції України завершився успіхом. Якщо зможемо це зробити, то це допоможе змінити також існуючу систему в Росії, адже Україна буде неї прикладом.

З іншого боку, ми не маємо іншого виходу: лише незалежна, інтегрована з Європою Україна є у змозі забезпечити безпеку всього європейського проекту і східних кордонів ЄС. Якщо ми не зможемо цього зробити і станеться катастрофа проекту інтеграції України з ЄС, тоді Росія зможе реалізувати свій план по дестабілізації державності України. Тоді реальним може стати варіант мільйонів біженців на польсько-українському кордоні. Цей варіант не підходить ані українцям, ані полякам. Тому, у нас є неповторний історичний шанс реалізувати спільний проект, незважаючи на всі перешкоди режиму Путіна.

ПОЛЬЩА - ЗА ПРОДОВЖЕННЯ САНКЦІЙ

- Власне про Росію. В Європі все частіше чути думки, що, незважаючи на війну на сході України, яка все ще триває і не видно їй кінця, потрібно це вже не брати до уваги, а повернутися до відносин з Росією як перед війною, наприклад скасувавши економічні санкції влітку цього року. Як польська дипломатія діятиме в цій ситуації?

- Позиція Польщі в цьому питанні є очевидною: слід продовжити санкції проти Росії, доки вона не перестане здійснювати агресивні дії по відношенню до України і не поверне кримський півострів. Насправді, ситуація є складною, оскільки з'являються голоси, що санкції треба відмінити і повернутися до реалізації бізнес-проектів з Росією. Наприклад, йдеться про Нордстрім-2, який німці вважають економічним проектом, а Єврокомісія, навпаки, політичним. Тестом на польсько-німецькі відносини буде рішення щодо майбутнього цього проекту, тобто, чи буде досягнуто згоду по відмові від реалізації Нордстрім-2. Якщо не зможемо, то це буде втратою як для України, так і Польщі та балтійських країн. Зараз уже з'являються голоси деяких країн Вишеградської групи, Німеччини, зрештою про це говорив нещодавно міністр Штайнмайер, що слід сприймати Росію як партнера. У перспективі ми ще маємо президентські вибори у США, де невідомо, хто переможе: демократи чи Дональд Трамп, який певною мірою був би зацікавлений нормалізацією відносин з РФ.

Польська політика стоїть на позиції, що санкції слід утримувати доти, доки Росія не виконає Мінські домовленості. Водночас, ці положення є настільки

туманними, що існує їх різна інтерпретація. Утім, зовсім очевидним є те: якщо у так званих сепаратистських республіках "ДНР" і "ЛНР" мають відбутися вибори, то однією з умов їх проведення є відновлення Україною контролю над східним кордоном. Зараз ніхто не знає, як це забезпечити. Нещодавно з'явилася пропозиція міністра Штайнмайєра щодо введення туди озброєної поліцейської місії, на що з обуренням відреагували представники сепаратистських республік. Зараз не видно поступу на шляху реалізації Мінських домовленостей і це свідчить про те, що Мінський формат потроху вичерпує свої можливості. Можливо, з'являється простір для нового формату переговорів, який передбачав би також якусь роль Польщі, що колись декларував президент Дуда.

КОРУПЦІЮ ПОДОЛАЄ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ

- Окрім вирішення історичних проблем, які перешкоджають нормальним відносинам України і Польщі, на чому ще ви хотіли б акцентувати увагу під час своєї дипломатичної місії в Україні?

- Мені здається, що ключем для вирішення багатьох українських проблем є децентралізація і реформа місцевого самоврядування. Вона значною мірою обмежить корупцію, оскільки не всі кошти з податків потраплятимуть до Києва і значно складніше буде місцевим чиновниками вчиняти корупційні дії на локальному рівні, адже люди зможуть дивитися їм на руки. Ці реформи є дуже важливими для України, і тут польський досвід може стати Україні в нагоді.

Наприклад, фундація PAUCI реалізовувала проект "громадський бюджет" у невеликих українських містах, і він викликав значне зацікавлення. Українці бачили в цьому шанс на свою більшу участь у розподілі коштів на місцевому рівні. Наш офіс у Києві продовжує отримувати багато телефонних дзвінків і прохань від місцевих органів залучити їх до цієї програми, або, принаймні, отримати інформацію про польський досвід.

Це нас дуже стимулює до роботи і є свідченням того, наскільки змінилася Україна, наскільки трагічні події Революції Гідності, анексії Криму тощо вплинули на свідомість українців, що вони бачать свою роль і суб'єктність у формуванні державності. Це - великий дар і сподіваюся, що це продовжуватиметься й надалі. Думаю, що в питанні децентралізації і реформування місцевого самоврядування Польща може надати Україні допомогу.

- В Україні зараз є значний десант польських радників і топ-менеджерів, зокрема співголова групи стратегічних радників Лешек Бальцерович чи новий гендиректор "Укрзалізниці" Войцех Бальчун. Вони допомагатимуть реформувати Україну. Як у Польщі ставлять до їхньої присутності в Україні, чи це є позитивним сигналом для двосторонніх відносин?

- Це приємно і добре, що поляки хочуть тут працювати і декларують підтримку для реформ в Україні. Зараз в Україні новий уряд. Це новий етап, і цікаво, що в ньому з'являється також і польський слід. Участь колишнього польського віцепрем'єра Бальцеровича не є польською урядовою ініціативою. З нею до Бальцеровича звернувся президент Петро Порошенко. Аби щось змінити в Україні, тут треба працювати зранку і до ночі, як це робитиме новий гендиректор "Укрзалізниці" Бальчун. Натомість, Бальцерович декларував, що перебуватиме тут від часу до часу. Його функція буде більше іміджевою і дорадчою, а не тяжкою працею, яка дуже потрібна Україні.

СИГНАЛИ САМІТУ НАТО

- У липні у Варшаві відбудеться саміт НАТО, де одним з пунктів буде засідання Комісії НАТО-Україна. Які на ньому можуть бути прийняті рішення у контексті підтримки України?

- Присутність на саміті президента Порошенка є дуже важливим сигналом для Росії, Євросоюзу, для нас усіх. Він там не буде просто так, на саміті з'являться якісь конкретні пропозиції щодо України. Звичайно, на порядку денному ще деякий час не буде питання про членство України в НАТО. Але пам'ятаймо, що є рішення про створення спільної литовсько-польсько-української бригади (ЛитПолУкрбриг - ред.). Польща і Литва є членами НАТО, а тому формування спільної військової формації з Україною є підготовкою України до стандартів НАТО і усвідомлення думки, що у певний день Україна може опинитися в НАТО. Зрештою, це було сказано Генсеком НАТО: двері до членства в Альянсі для України і Грузії є відкритими. Напевно, в якійсь формі це буде повторено і у Варшаві.

Юрій Банахевич, Варшава.

Фото: Володимир Фалін, Укрінформ

<http://www.ukrinform.ua/rubric-politycs/2024475-an-peklo-novopriznacenij-posol-polsi-v-ukraini.html>

ОГОЛОШЕННЯ ТА АНОНСИ

1.

Шановні мешканці села Чистогорб!

Запрошуємо Вас **25 липня 2016 року о 17.00** на церемонію освячення цвинтаря. Це буде в той самий час, коли і ватра в Ждині. Отець Андрій з Команчі проведе цей обряд. Вже було зведено нову огорожу довкола цвинтаря, і також ми почистили пам'ятники. В наших планах також є встановлення нового пам'ятника чи меморіальної плити з іменами депортованих та їх сімей. Нарешті стало можливим встановлення хрестів на могилах ваших родичів.

Сподіваємося побачити Вас на церемонії у липці.

Комітет з порятунку цвинтаря у Чистогорбі: Орися Сопінка та Діана Галатовська.

2.

Попередній графік проведення Лемківських Ватр у різних куточках України та світу:

22-24 липня – Лемківська ватра в Ждині, Лемківщина

30 липня - 1 серпня – Лемківська ватра у Канаді, м. Дюркгам

6-7 серпня Лемківська ватра в м. Монастириська, Тернопільщина, Україна

13 серпня – Ватра в Перечині – Закарпаття

13 серпня - районний (сільський) фестиваль “Єднаймося, братове, з Лемківського краю”, в с.Гутисько на Бережанщині.

27-28 серпня – Ватра в Зимній Воді, Львів

3.

ЗГОЛОШЕННЯ НА ФЕСТИВАЛЬ “ГОМІН ЛЕМКІВЩИНИ”.

27-28 серпня у с. Зимна Вода відбудеться друга Львівська Лемківська Ватра

Анкета для учасників концертної програми фестивалю “Гомін Лемківщини” у 2016 році, яку потрібно заповнити колективам для зголошення на фестиваль.

Для цього потрібно завантажити анкету за посиланням <http://lemky.lviv.ua/?p=4810> , заповнити її вручну, а після цього надіслати на електронну скриньку lemky.lviv@gmail.com